جاگرافيءَ جي لغت

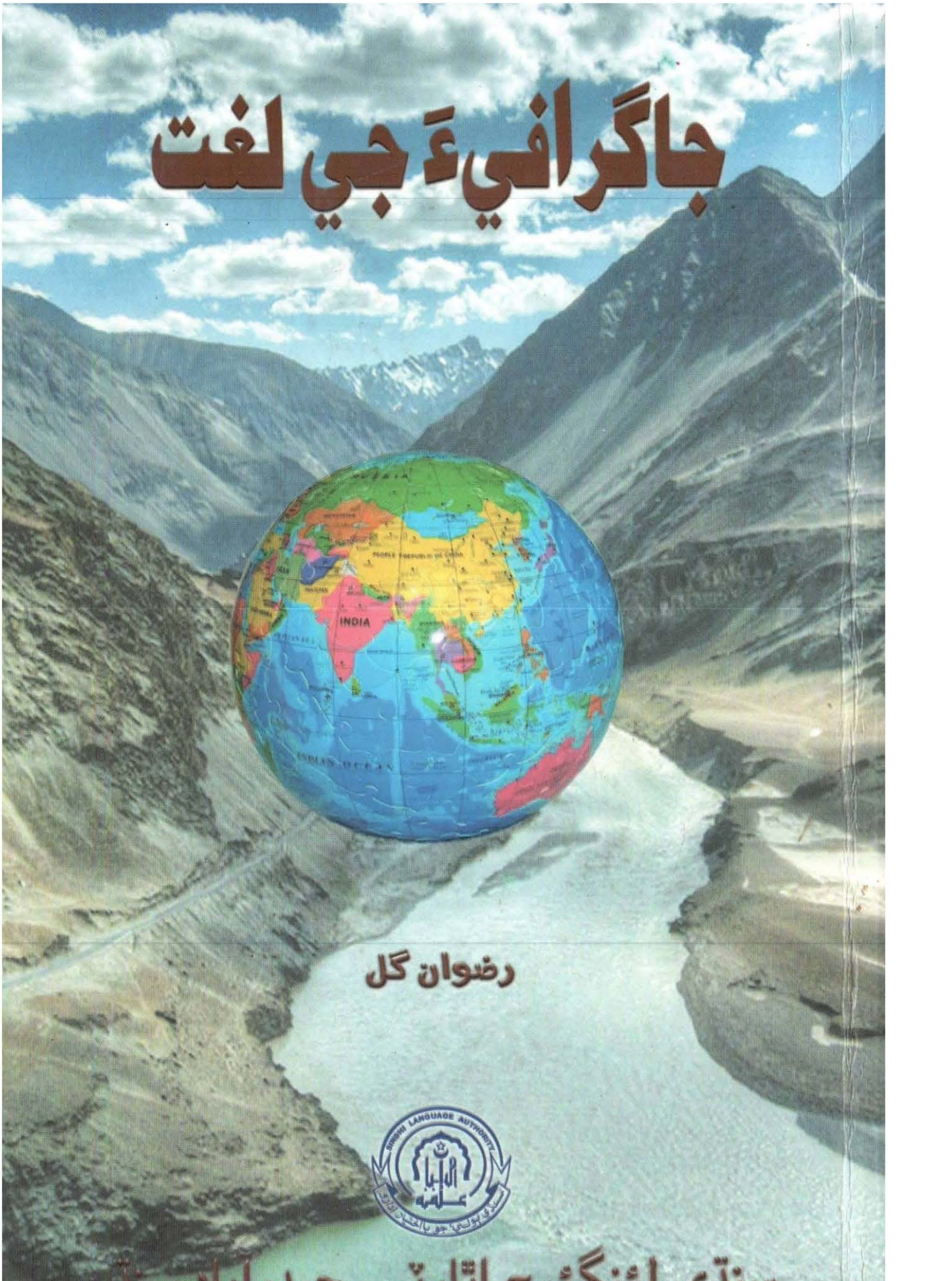

رضوان گل

SINDHI LANGUAGE AUTHORITY

سنڌي لئنگئيج اٿارٽي، حيدرآباد سنڌ

Dictionary of Geography

English to Sindhi

Rizwan Gul

Sindhi Language Authority
Hyderabad, Sindh
2012 .A.D

گهرويٺي ڪتاب گهرايو
روشي ڪتاب گهر
سنڌي، اردو ۽ انگريزي ٻولي
جي اهم ڪتابن جو مرڪز
0333-2284354, 0342-3506606

سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جو ڪتاب نمبر (185)

سڀ حق ۽ واسطا محفوظ

جاگرافيءَ جي لغت

ليکڪ:	رضوان گل
ڇاپو:	پهريون
سال:	سيپٽمبر 2012ع
ڪمپوزنگ:	آغا اظهار ۽ محمد رمضان ترڪ
ٽائيٽل:	محمد رمضان ترڪ
تعداد:	هڪ هزار
قيمت:	-/300 روپيا
ناشر:	سنڌي لئنگئيج اٿارٽي، حيدرآباد، سنڌ

Catalogue Reference
Gul, Rizwan
Dictionary of Geography
English and Sindhi Language
Sindhi Language Authority
ISBN: 978-969-9098-68-0

Dictionary of Geography

By:	Rizwan Gul
Edition:	First
Year:	Sept: 2012
Quantity:	1000
Price	300/-
Composed by:	Agha Izhar and M. Ramzan Turk
Title:	M. Ramzan turk
Published by:	Taj Joyo, Secretary, Sindhi Language Authority National Highway, Hyderabad, Sindh 71000, Pakistan.
Tel:	022-9240050-3
Fax:	022-9240051
E-mail:	sindhila@yahoo.com
Website:	www.sindhila.org
Printed by:	Areeba Publications, Karachi.

هيءُ ڪتاب، تاج جويو، سيڪريٽري، سنڌي لئنگئيج اٿارٽي، حيدرآباد، ميسرس عريبا پبليڪيشنز ڪراچيءَ
مان ڇپرائي، اداري جي آفيس، نيشنل هاءِ وي، حيدرآباد، سنڌ مان پڌرو ڪيو.

ارپنا

جاگرافي شعبي سان لاڳاپيل
پنهنجي پيارن دوستن

شفيق احمد جوڻيجي،
محب علي لغاريءَ
۽
سجاد علي سهتي
جي نالي

—رضوان گل

ناشر پاران

سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ پاران موضوعاتي لغتن ۽ مختلف علمي ۽ سائنسي مضمونن جي لغتن تيار ڪرائڻ ۽ ڇاپڻ جي سلسلي ۾ هيءَ جاگرافيءَ جي لغت تيار ڪرائي وئي آهي، جيڪا جيتوڻيڪ مختصر آهي، پر هن مضمون جي شاگردن کي ابتدائي يا بنيادي ڄاڻ مهيا ڪري ٿي. جاگرافيءَ جو مضمون ٻين ڪيترن ئي مضمونن سان سلهاڙيل آهي، جنهن ۾ "جيالاجي" پڻ اچي وڃي ٿي. هڪڙو زمين جي ورڇ، طبعي صورتن، سياسي ورهاست، آبهوا، آباديءَ بابت مادي حقيقتن ۽ ماپ جو علم آهي ته ٻيو زمين جي مختلف تهن، جوڙجڪ ۽ بناوت جو علم آهي. 'ارضيات' ٻنهي ۾ موجود آهي ۽ هيءَ لغت مختصر سهي، انهن ٻنهي مضمونن سان لاڳاپيل موضوعن جو احاطو ڪري ٿي.

اسان کي ان ڳالهه جو اطمينان آهي ته هيءَ لغت هڪ ليکڪ ۽ جاگرافيءَ جي اُستاد تيار ڪئي آهي، جنهن کي سنڌ يونيورسٽيءَ جي جاگرافي ڊپارٽمينٽ جي ٻئي محترم پروفيسر رفيق ڏناٽيءَ سوڌي سنواري ڏنو آهي. جاگرافيءَ جي ماهرن جي تيار ڪيل هيءَ لغت، ان مضمون جي شاگردن لاءِ يقيناً لاڀائتي ٿيندي. اسان کي اميد آهي ته عام پڙهندڙ پڻ ان مان فائدو وٺندا.

حيدرآباد، سنڌ
16 سيپٽمبر 2012ع

ڊاڪٽر فهميده حسين
چيئرپرسن

پہ اکر

سنڌي ٻوليءَ ۾ خاص طور سائنسي مواد جي حوالي سان تمام گهڻي کوٽ رهي آهي. انهيءَ کوٽ کي مون شدت سان ان وقت محسوس ڪيو، جڏهن جاگرافيءَ جهڙي اهم ۽ بنيادي سائنسي مضمون بابت سنڌيءَ ۾ مواد جي کوجنا شروع ڪيم. پر آءٌ ان وقت تمام گهڻو مايوس ٿيس، جڏهن اهو معلوم ٿيو تہ جاگرافيءَ جي حوالي سان تہ سنڌي ٻوليءَ ۾ ڪا لغت اصل آهي ئي ڪانہ! تحقيقي حوالي سان جڏهن مون جاگرافيءَ جي ڪتابن جو مطالعو ڪيو تہ ڪيترن ئي ڏکين لفظن يا اصطلاحن جي معنيٰ، انگريزيءَ ۾ شايع ٿيل جاگرافيءَ جي لغت مان ڏسڻي ٿي پئي. ان دوران سي ايس ايس ۽ جاگرافيءَ ۾ ايم. ايس . سي ڪندڙ ڪيترائي شاگرد پڻ مون کان معلوم ڪندا هئا تہ جاگرافيءَ جي سنڌيءَ ۾ لغت ڇو نہ آهي؟ جنهن جو مون وٽ ڪوبہ جواب نہ هوندو هو.

اڄ کان ٽي سال اڳ مون ان شديد کوٽ کي محسوس ڪنديءَ هن لغت جو ڪم شروع ڪيو ۽ اڄ سنڌيءَ ٻوليءَ ۾ جاگرافيءَ جي پهرين لغت اوهان جي هٿن ۾ آهي. هن لغت جي تياريءَ جي سلسلي ۾ گذريل ٽن سالن کان آءٌ ڪيترين ئي لغتون ۽ جاگرافيءَ جا ڪتاب اٿلائيندو رهيو آهيان ۽ انهن مان خاص اصطلاح چونڊي هن لغت ۾ شامل ڪندو رهيو آهيان. هن لغت جي تياريءَ واري عرصي ۾ لکپڙهہ جا ٻيا سڀ ڪم ڇڏي، صرف هن ئي ڪم ۾ جُنبيل رهيو آهيان. جاگرافي تمام گهڻو ڦهليل ۽ وسيع مضمون آهي، پر پوءِ بہ مون وس ڪري تمام گهڻن ۽ اهم اصطلاحن کي هن لغت ۾ شامل ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي آهي، گڏوگڏ ڪجهہ لفظن جي، تفصيل سان وضاحت پڻ ڪئي آهي.

جڏهن مون هي ڪم مڪمل ڪري ورتو تہ هن لغت جي ڇپائيءَ لاءِ مون کي وڏ کان وڏ موزون ۽ واسطيدار ادارو سنڌي لئنگئيج اٿارٽي ئي لڳو. منهنجي خواهش مطابق منهنجي هن تحقيقي ڪم کي مانُ ڏيندي،

لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرپرسن مانواري ڊاڪٽر فهميده حسين ۽ سيڪريٽري محترم تاج جويو توڙي پبليڪيشن ڪاميٽيءَ جي مڙني مهربانن قدر جي نگاهه سان ڏسندي ڇپائيءَ لاءِ منظور ڪيو جنهن لاءِ آءٌ سندن بيحد ٿورائتو آهيان. هن لغت جي تياريءَ ۾ جن به عالمن، دانشورن ۽ دوستن منهنجي رهنمائي ڪئي، آءٌ انهن مڙني جو پڻ بيحد ٿورائتو آهيان. خاص طور تي سائين پروفيسر محمد رفيق ڏناٽيءَ جون مهربانيون جنهن هن لغت جي سنوار ۾ منهنجي معاونت ڪئي. اميد ته سنڌي ٻوليءَ ۾ جاگرافيءَ جي هيءَ پهرين لغت، جيڪا هڪ بنياد آهي، سا سالن کان محسوس ٿيندڙ کوٽ جو پورائو ضرور ڪندي ۽ انهن شاگردن لاءِ آساني پيدا ڪندي، جيڪي نه رڳو جاگرافي. پر ٻين نيچرل سائنسن جو مطالعو ڪرڻ جو به شوق رکن ٿا. اهي شاگرد به هن ڊڪشنريءَ مان لاڀ حاصل ڪري سگهندا، جيڪي مقابلي جي امتحانن لاءِ تياري ڪن ٿا يا جاگرافيءَ ۾ ماسٽرس ڊگريءَ تائين تعليم حاصل ڪرڻ گهرن ٿا.

منهنجو تعلق هڪ ئي وقت ادب ۽ جاگرافيءَ سان آهي، سنڌي ادب ۾ هيل تائين منهنجا ٽي ڪتاب "پنج ڏينهن"، "ساهت ڏيهه جا سرجڻهار" ۽ "پيار جي پهرين بارش" ڇپجي چڪا آهن. انهيءَ حوالي سان جاگرافي سبجيڪٽ جو هي ڪم جهڙوڪ مون تي فرض به هو ته قرض به. جيڪو مون وڏي محنت سان وڌ کان وڌ بهتر انداز ۾ سرانجام ڏيڻ جي ڪوشش ڪئي آهي. هاڻي هيءَ لغت جڏهن اوهان پڙهندڙن جي هٿن ۾ آهي ته اوهان بخوبي اهو اندازو ڪري سگهندا ته هي ڪم ڪيترو ذميواري ۽ محنت وارو آهي.

اميد آهي ته هن پيار واري پورهئي کي اوهان قدر جي نگاهه سان ڏسندا.

رضوان گل
جاگرافي شعبي جو سربراهه
گورنمينٽ ڊگري ڪاليج لاڙڪاڻو
rizwangul46@yahoo.com

Dictionary of Geography

A

Abaxial	محور بَدر/غير محوري
Ablation	برف جو ڳرڻ/ رڳڙجڻ
Abnormal	خلافِ معمول (معمول جي خلاف)
Aboribinal	قَديم/ پراڻو
Aborigines	پراڻا رهاڪو/ اصل رهاڪو
Abrasion	گاٺ/ رڳڙائڻ/ رڳڙجڻ جو عمل
Abrasive	گاٺو/ گاٺ
Absolute	يقيني/ قطعي /مطلق
Absolute convergence	قطعي/ يقيني تبديلي
Absolute drought	قطعي سوڪھڙو
Absolute humidity	قطعي گِھمَ
Absolute scale	قطعي/ يقيني پئمانو/ ماپ
Absorption	چُھڻ/ جذب ڪرڻ
Abundance	جهجهائي/ گھڻائي
Abyssal	پاتال،سمنڊ جي اونهائي (اونھو تھہُ)
Abyssal deposits	سمنڊ جي تھہ ۾ جمع ٿيل اونھو مواد
Abyssal plain (Ocean)	سمنڊ جو هموار تھہُ
Abyssal rocks	سمنڊ جو اونھو پٿر
Abyssal hill	سامونڊي ٽڪري
Accessibility	ڪنهن هنڌ تي وڃڻ جي لاءِ پهچ
Accessibility Isopleth	هڪ جيتري پهچ
Accession	شريڪ/ گڏ/ شامل ڪرڻ

Accessory minerals	واڳيل / جڙيل معدنيات
Acclimatization	موافقت، آبهوا تي هِرڻ، هيرائڻ
Accretion	گڏجڻ (جسم جو) وڌڻ، گڏيل واڌ ويجهه
Accumulated temperature	هڪ هنڌ گڏ ٿيل گرمي پد/ گڏيل حرارت
mountain of Accumulation	چپ جهڙو جبل / ڍير ٿيل جبل/ انباري جبل
Acid	تيزاب
Acid lava	تيزابي لاوا
Acid lava dome	تيزابي لاوا جو گنبذ
Acid resisting	تيزابيت کي روڪڻ وارو عمل
Acid rain	تيزابي مينهُن
Acid Rock	تيزابي جبل / پٿر/ ٽڪري
Acid soil	تيزابي مٽي
Acidic	تيزابي
Acidification	ساڙيندڙ/ ڳاڙيندڙ عمل
Acidity	تيزابيت
Across	آر پار، هن پار
Action	عمل ، فعل
Active	زنده / ڦڙت/ سرگرم/ چرندڙ/ اياريندڙ/ فعال/ ڪارگر
Active fault	فعال ڏار / ڪارگر ڏار
Active layer	فعال تهه، متحرڪ تهه
Active volcano	فعال/ سرگرم ٻرندڙ جبل
Active weather system	فعال/سرگرم موسمي نظام
Acute angle	سوڙهي ڪنڊ
Adaptation	انسان ۽ قدرتي ماحول جي موافقت

Adaptometer	موافقت جو پيمانو
Adit	زمين اندر معدني زخيري ڏانهن ويندڙ اُڀو دڳ
Adjacent weather system	لاڳاپيل/ ڳنڍيل موسمي نظام
Adobe	(اُس سبب ٿيل) خشڪ ۽ ڪچي مٽيءَ جو تهہ
Adret	هيٺائين سنوت/ سڌائي
Advection	حرارت جو عمودي عمل
Advection fog	حرارت جي عمود سبب ٺهندڙ ڪوهيڙو
Aeolian	هوائي مواد
Aeration	هوادار/ ڪنهن شيءِ جو هواءِ مان گذرڻ جو مرحلو
Aerial photograph	وايومنڊل / فضا مان ورتل ڪنهن بہ ڌرتيءَ جي حصي جي تصوير
Aero	تير (سروي ۾ استعمال ٿيندڙ اوزار)/ نشاني
Aerodome	هوائي اڏو
Aerography	قدرتي ماحول/ آبهوا جو علم
Aerology	هوا شناسي/ هوا جو علم/ هوا جي سائنس
Affluent	مددگار ندي/ وڏي درياهہ ۾ لهندڙ ننڍو درياهہ
Aforestation	وڻڪاري/ ٻيلي جي پوکائي جو عمل
African tornado	آفريڪا ۾ ايندڙ طوفان
After glow	سج لهڻ کانپوءِ شفق جي روشني
Age	عرصو/ عمر/ دور
Agent	ڪارندو (ڪم ڪرڻ وارو)/ مدد ڪندڙ
Agglomerate	ڳتيل ڳنڍيل جابلو چپ/ مادي يا پٿرن جو گڏ ٿيڻ

Aggradation	درياھ جو تعميري عمل / درياھ جي مواد جو جمع ٿي درياھ ڏانهن وڌڻ
Agonic line	چقمقي ڪشش نہ هئڻ واري لڪير / ليڪ (حد)
Aggregate	گڏيل / مجموعو/جوڙ
Agricultural	زرعي / زراعتي
Agriculture	زراعت/ کيتي
Agro meteorology	زرعي موسميات جو علم
Agronomy	زراعت جو علم
Ahorizon	مٽيءَ جو مٿيون تهہ/ پهريون تهہ
Aiguille	جبل جي چوٽي
Air	هوا / فضا
Air blower	گُهلندڙ هوا
Air gap	هوا جو خال/ هوا جو لنگهہ
Air mass	هوائي زخيرو/ انبار
Airport	هوائي اڏو
Air pressure	هوا جو داب/دٻاءُ/زور
Ait	درياھ جو ٻيٽ
Aitoff's projection	ايتوف جو نقشن وارو نظام
Alpha rays	الفا شعاع/ تابڪاري شعاع/ تابڪاري ڪرڻا
Alidade	ڪنهن جاءِ جي سڌائي ماپڻ جو اوزار
Alignment	سنوت/سڌائيءَ ۾
Alkali flat	شوري (معدنيات) جي هموار زمين
Alkaline	کاري/ لوڻ واري/ ڪلر واري
Alkalinity	ڪلرائي/ لوڻيائي

Alloy	ملاوتي ڌاتو
Alloying	ڌاتوءَ جو ميلاپ
Alluvial soil	درياهہ جي ذريعي رڙهي آيل لٽ، ڪچو
Alluvial cones	ٻوڏ وارا جهوپڙي نما دڙا (درياهہ جي لٽ مان ٺهندڙ ننڍڙا دڙا)
Alluvial deposit	درياهہ جي لٽ جو جمع ٿيل مواد
Alluvial fan	درياهہ مان ٺهندڙ پکي جهڙي شڪل (وارو علائقو)
Alluvial plain	درياهہ وارو ميدان/ لٽاسي ميدان
Alluvial terrace	درياهہ جا ڏاڪن جهڙا نشان (جيڪي دريائي وهڪري سبب وجود ۾ آيا هجن)
Alluvium	درياهي مٽي/لٽ
Alpine	جابلو / ڪوهستاني/ مٿاهون/ ايلپ جبل جي حوالي سان
Alpine glacier	مٿاهون برفاني جبل (جابلو ماٿري ۾ موجود برفاني ٻهاڙ)
Alps	يورپ جو مشهور جابلو سلسلو
Alteration	بدلائڻ / هٽائڻ/ تبديل ٿيڻ
Altered	تبديلي وارو/بدلايل
Alteration products	تبديل ٿيل شيون
Altigraph	بلندي يا اوچائي ليڪيندڙ
Altimeter	بلندي پيما / ڊيگهہ ڪڍيندڙ/ بلندي کي ماپيندڙ اوزار
Altitude	بلندي/ اوچائي
Altostratus	بلندي / مٿاهين / اوچائي وارو ڪڪر
Aluminum	ايليومينيم (ڌاتو)

Amount	مقدار
Anabatic wind	واديءَ/ ماٿريءَ کان مٿاهين طرف گهلندڙ هوا
Anemograph	هوا بابت چارٽ ڏيندڙ (هوا ماهر)/ هوا جو اهڙو گراف جيڪو هوا جي رفتار ۽ رخ ٻڌائي
Anemometer	هوا جي رفتار ٻڌائيندڙ اوزار
Aneroid barometer	هوا جي داٻ ماپڻ جو اوزار
Angle	ڪنڊ/زاويو
Angle of dip	ليٽيل ڪُنڊَ/ مائل ڪنڊ
Angle of incidence	اتفاقي ڪُنڊ
Angle of repose	ليٽيل/ بيٺل ڪُنڊ
Angle of slope	لاهيءَ واري ڪُنڊ
Angular distance	ڪنڊائتو فاصلو
Annual mean	سال جي ٻارنهن مهينن جو مجموعي درجہ حرارت
Annual temperature range	سموري سال دوارن گهٽ کان گهٽ ۽ وڌ کان وڌ ماهوار درجہ حرارت جو فرق/ ماهوار مجموعي حرارت جو فرق
Annular drainage	گولائي وارو وهڪرو (گولائي نموني وهڪرو)
Annular eclipse	گولائي واري گرهڻ
Anomaly	بي قاعدگي
Anomaly negative	منفي/ ناڪاري بي قاعدگي
Anomaly positive	مثبت/ هاڪاري بي قاعدگي
Antarctic	ڏاکڻو قطب/ڏکڻ قطب
Antarctic (circle)	ڏاکڻي قطب جو گول
Antarctic ocean	اينٽارڪٽڪ سمنڊ/ڏکڻ قطبي سمنڊ

Antecedent drainage	بنيادي نيڪال جو نظام/ ڪنهن بہ وقت پاڻيءَ جي نيڪال جو حڪم ڏيڻ
Antecedent river	درياهہ جي پنهنجي رخ وارو وهڪرو/ اصلوڪي رخ وارو وهڪرو/ ابتدائي وهڪرو
Anthracite	ڪوئلي جو قسم/ اعليٰ قسم جو ڪوئلو
Anthropogeography	انساني جاگرافيءَ جو علم
Anticline	جبل جي ڪمان نما چاڙهي / موڙ
Anticlinorium	گڏيل (ڪمان نما) ٽڪرين جو سلسلو
Anticlockwise	گھڙيال جي سئين جو مخالف طرف ڦرڻ / ابتي پاسي وارو ڦيرو
Anticyclone	مخالف طوفان/ ابتو واچوڙو (هوا جي گھٽي داٻ واري علائقي کي رد طوفان چيو ويندو آهي. هن جي مرڪز ۾ هوا جو داٻ گھٽ هوندو آهي. اُتر اڌ گول ۾ هوا جو رخ گھڙي موجب ۽ ڏکڻ اڌ گول ۾ گھڙي جي مخالف ۾ هوندو آهي.)
Antimeridian	مخالف اڌ ڏگھائي ڦاڪ (اڌ رات)
Antipodal	سڌو مخالف
Antiscians	سامهون (گڏ هلندڙ)
Anti trade winds	مخالف تجارتي هوائون
Apartheid	نسلي تعصب
Apertometer	شگاف پيما/ ڏار ماپڻ جو اوزار
Apex	چوٽي
Aphotic/Aphelion	سج جو اوج

Aplomb	اُپو
Apogee	چنڊ جو اوج / چنڊ يا ٻين سيارن جو پري کان پري مفاصلو
Applied Climatology	اطلاقي موسميات (موسميات جي علم جي هڪ شاخ)
Applied Geography	اطلاقي جاگرافي/عملي علم جاگرافي (ڌرتيءَ بابت علم جي هڪ شاخ)
Aqueous (Greek)	پاڻي وارو/پاڻيءَ سان لاڳاپيل
Aquifer	پاڻي وارو (پريل)/ جالارو جَرُ / (مٽيءَ جو جَر جي پاڻيءَ مان آسانيءَ سان ٽيندڙ گذر)
Arabian sea	عربي سمنڊ
Arable	زراعت لائق
Arboriculture	وڻڪاري (وڻ لڳائڻ)
Arc	ڪمان
Arch	محراب / ڪمانَ جهڙو/ ڪمانَ نما
Archaean	پراڻي زماني جو پهريون دور
Archipelago	گڏيل ٻيٽ / ٻيٽن جو مجموعو
Arctic	اتر قطب
Arctic air mass	اترين قطبي هوائي زخيرو
Arctic circle	اترين قطبي دائرو
Arctic front	اترين قطبي منڍ
Arctic smoke	اترين قطبي ڌنڌ
Arcuate delta	ڀڪي جهڙو ڊيلٽا
Area	ايراضي / علائقو

Arenaceous (rocks)	واريءَ وارا جبل (پٿون)
Arete (french)	نوڪدار چوٽي / ڇهنبائين چوٽي
Argillaceous (rock)	اهڙو پهاڙ/ پٿر جيڪو مٽيءَ وانگر هجي/ اهڙي ٽڪري جيڪا مٽيءَ نموني نظر اچي
Argon	سخت ڄميل گيس (آرگون)
Arid	خشڪ/ٿوٽ/بنجر
Armlet	نديءَ جي ڇاڙ/ڪاري
Arroyo	خشڪ ٿيل درياهي وهڪرو/ ماٿريءَ وارو وهڪرو/ ڦٽل ڍورو
Ascending air	اڀرندڙ هوا/ڦٽل ڍورو
Ash	رک/ خاڪ/ ڇار (آتش فشان جو/ ٻرندڙ جبل جو پنهنجو خاڪ ٿيل مواد)
Ash cone	گنبذ نما خاڪ جو ڍير/ مخروطي ٻرندڙ جبل جو مواد
Aspect	رُخ/ ڏسندڙ طرف
Association plant	اهڙن ٻوٽن ۽ وڻن جو مجموعو جيڪي هڪ ئي ماحول ۾ وڌن (ڪجهه خاص علائقن ۾)
Asthenosphere	زمين جي مٿئين تهہ جي هيٺان وارو تهُ (جنهن ۾ لاوا بہ موجود هوندا آهن)
Asymmetrical	غير هموار/ شڪل نہ ملڻ /يڪسانيت بنا
Asymmetrical folds	اَڍنگا وڪڙ/غير يڪسان ورَ
Asymmetrical valley	اڍنگي ماٿري/ غير يڪسان وادي
Atlantic ocean	ائٽلانٽڪ سمنڊ (بحرِ اوقيانوس)

Atlas	دنيا جي نقشن جو مجموعو / نقشن جو ڪتاب
Atmosphere	فضا / وايومنڊل
Atmospheric	هوائي / فضائي
Atmosphere circulation	هوائي گردش / هوائي چر پر / ڦير گهير
Atmosphere instability	هڪ ڪري فضا نہ هئڻ
Atmosphere layers	فضائي تهہ / وايو منڊل جا تهہ
Atmosphere pressure	هوائي داٻ / فضائي داٻ / هوائي وزن
Atmosphere stability	هڪ جهڙي آبهوا / هڪ ڪِري فضا هئڻ
Atoll	ٻيٽ / سامونڊي گولائي نموني وارو ٻيٽ
Attration	ڇڪ / ڪشش ثقل
Attrition	گاٺ / گسڻ جو عمل / پچڻ پُرڻ (پاڻي / هوا / برف جي ذريعي ٽيندڙ گاٺ جو عمل)
Aureole	سج جو تاءُ (سج جي ڪرڻن جي تپش)
Auger	اهڙو برمو جيڪو زمين مان مٽيءَ جا نمونا ڪڍي
Aurora	زميني شفق (قطبي روشني / چمڪ)
Aurora australis	ڏاکڻي زميني شفق (روشني / چمڪ)
Aurora borealis	اُترين زميني شفق (روشني / چمڪ) (اترين اڇي نورَ واري روشني)
Auster	ڏاکڻي هوا
Autumnal fall equinox	22 سيپٽمبر وارو ڏينهن جڏهن پوري ڌرتيءَ تي ڏينهن ۽ رات هڪ جيترا هوندا آهن / خزان واري منڊ جا برابر رات ۽ ڏينهن (خزان جي موسم ۾ هڪ جيترا ڏينهن ۽ رات)

Atomic weather station	ايٽمي موسمياتي رسدگاهہ / ائٽمي منداتي پهچ گاهہ
Autonomy	خود اختياري
Autumn	خزان / سرءُ / خريف (وڻن جي پنن ڇڻڻ واري مند جنهن ۾ پن ڇڻ بہ چئبو آهي)
Avalanche (French)	برف جي ڇپن جي ڪرڻ جو عمل
Avalanche wind	تيز هوا جيڪا برف جي ڇپن ڦاسڻ سبب لهي
Axial plane	محوري سطح
Axis of earth	زمين جو محوَر
Axis of fold	محوَر جو موڙ
Axometry	محور پيمائي
Azimuth	طرفو/ طرفي/ رخو/ افقي ڪُند/افق جي اتر کان ذڪڻ جي فاصلي مان لنگهندڙ عمودي ليڪ جي ڪند
Azimuthal equidistant Projection	افقي ڪند جي هڪ جيتري فاصلي وارو نقشن جو نظام
Azimuthal projection	اهڙو حسابي ڏکمائي ۽ ويڪرائي ڦاڪن وارو نقشو جيڪو خط استوا کان قطب طرف ظاهر ٿئي
Azoic	غير حياتياتي
Azonal	بنان ڪنهن تهہ واري مٽي / نئين مٽي

↔

B

Back slope	مخالف هيناهين/ پٺيان واري هيناهين
Back pressure	مخالف دٻاءُ
Backward motion	ابتي/ پوئتي موٽ
Backward rotation	ابتو چڪر/ ڦيرو
Backwash	ساموندي لهر جي موٽ/ واپسي
Bajada/Bahada (Spanish)	جابلو پاڙ جو سيلابي ميدان/ پکي نما شڪل وانگر
Balance of nature	فطرت جو توازن
Balance of trade	تجارت جو توازن/ ملڪي تجارت جي سموري آمد ۽ برآمد
Balloon sonde	آواز ذريعي هواماپ ڦوڪڻو
Bamboo	بانس (هڪ خاص قسم جو وڻ)
Bank	ڪنڌي/ ڪنارو (درياهہ جو ڪنارو)
Bank full	ڀريل ڪنڌي (درياهہ)
Banner cloud	جهنڊي نما جُهڙ/ بلوري جُهڙ
Bare soil	خالي مٽي (زمين)/اگهاڙي زمين
Barley	جَوَ
Barogram/ Barograph	داب ڏسيندڙ اوزار/ داب ڏيکارڻ وارو اوزار/ اهڙو اوزار جيڪو خودبخود هوا جو داب ڏيکاري
Barometer	هوا جو داب ماپڻ وارو اوزار (ميٽر)
Barometric gradient	ڪن بہ ٻن نقطن تي هوا جي داب جي تبديلي/ هيٺ مٿاهين

Barrage	بَندُ/ پاڻي مٿان پُل (بئراج)
Barren lands	غير آباد زمين
Barrier	رڪاوٽ / جَھل
Barrier beach	روڪيندڙ سامونڊي ڪنڌي/ ڪنارو
Barrier lake	روڪيندڙ ڍنڍ
Barrier reef	روڪيندڙ سامونڊي پٿر
Barysphere	زمين جو هيٺيون تهہ (مرڪزي حصو)
Basal	بنيادي/پيڙهہ وارو
Basalt	آتش فشاني ڪارو پٿر/ گهاٽو سائو پٿر
Base	بنياد / اساس
Base flow	بنيادي وهڪرو
Base level	بنيادي سطح
Base line	بنيادي لڪير / ليڪ
Basic	بنيادي / اساسي
Basic demographic equation	بنيادي آبادياتي مساوات
Basic lave shield	اهڙو بنيادي لاوا جو تهہ جنهن ۾ سليڪا گهٽي مقدار ۾ هجي
Basic rock	بنيادي پٿر يا جبل/ زيرِ زمين گنبذ نما پٿر
Basin	هيٺاهين/ ڪڏ/ ٽرو/ ترائي
Basin cultivation	ترائيءَ ۾ ٿيندڙ زراعت
Basin irrigation	ترائيءَ واري آبپاشي
Batholith	اونهي ڪڏ وارو جبل/آتشي ٽڪر جو گهرو پور

Bathyorographical maps	اپريل نقشا/ زمين جا نقش ظاهر ڪندڙ نقشا
Bathysphere	زمين جو هيٺيون تهُ/ اونهو حصو/گهري سمنڊ جو اڀياس
Bauxite	ايليومينيم (ڪچو ڌاتو)
Bay	جستي مٽي/خليج/ اُپسمنڊ
Bay bar	اپسمنڊ واري ريتي جي پٽي
Bayou	ڍبڻ وارو اپسمنڊ
Beach	ساحل/ساموندي ڪنڌي/ ڪنارو
Beach cusp	ساموندي ڪناري جي نوڪ/ چوٽي/ چهنب
Beach ridge	ساموندي ڪنڌيءَ واري ٽڪري
Bearing	رخ/ طرف/نمونو
Beaufort wind scale	هوا جي رفتار ماپڻ وارو پيمانو/ ماپو
Beds	طبقا / تهه
Bedding	تهه بندي
Bedding plane	تهدار ميدان
Bed load	ٻن تهن کي ڌار ڪرڻ واري سطح/ تهه جو وزن
Bed rock	هيٺاهون پٽر/ تهه دار پٽر
Beet sugar	چقندر (هڪ قسم جو ميوو)
Behavioural geography	ڪرداري جاگرافي
Behaviour value	تاثراتي قدر/ڪرداري ماڻ
Belt	پٽو/ پٽي
Bench	پٽرن جون ڪٽيل ڪنڌيون
Bench mark	نقشي تي زمين جي سطح ظاهر ڪرڻ وارو نشان
Beneath	هيٺان

Bend	وَڙُ/ موڙ
Benthos	اونهي سمنڊ ۾ آبي حيات جو تهه
Berg wind	ماٿريءَ واري تڏي هوا
Bight	ساموندي پٽي تي اپسمنڊ جو ڪناءُ
Bill	تمام ننڍڙو بيٽ/ جذيرو/ مختصر بيٽ جهڙو
Billow	(سمنڊ جي) ڇولي/ لهر
Bioclimatology	حياتياتي ماحول جو علم
Biogeography	حياتياتي جاگرافي
Biomass	قدرتي حياتياتي ماحول
Biosphere	حيات منڊل / جنهن حصي ۾ زندگي هجي
Biotic	زنده
Biotite	سائو/ڪارو ابرق/چمڪندڙ ڌاتو جا ذرڙا
Birds foot delta	پکيءَ جي چنبي جهڙو درياهي ڇوڙ
Birth rate	ڄمڻ جي شرح
Bitter lake	لوڻياٺي ڍنڍ/ نمڪين جهيل
Bituminous	ڪوئلي جو قسم (نرم ڪوئلو)
Blackband ironstone	ڪاري ڌار وارو لوهي پٿر
Black body radiation	ڪاري پٿر مان نڪرندڙ شعاع
Blanket bog	تيزابي ڌٻڻ وارو تهه
Black cotton earth	ڪاري زرخيز زمين/ اهڙي ڪاري زمين جيڪا ڪپه جي فصل لاءِ ڪارگر هجي
Blast furnace	ساڙيندڙ ڪورو/ ڀٽي
Blind valley	بند ماٿري
Blizzard	برفاني طوفان

Block	چوڪور / چوڪنڊو
Block diagram	چوڪُنڊو خاڪو/ شڪل
Block disintegration	ڇڙوڇڙ چوڪُنڊا
Block faulting	چوڪُنڊو ڏار/ چوڪنڊو نقص
Blocking high	روڪڻ وارو وڏيڪ فضائي داٻ
Block lava	چوڪُنڊي لاوا جو ٽڪرو/ٽڪر
Block mountain	چوڪُنڊو جبل (زمين جي چرپر سان ٺهيل جبل)
Blood rain	ڳاڙهي رنگ واري بارش
Blossom rain	ڦوٽهڙي واري بارش
Blow hole	هوائي لهرن سبب ٺهندڙ زميني سوراخ
Blowout	برپٽ ۾ هوا جي ذريعي ٺهندڙ کڏو يا کڏ
Bluff	درياهہ يا سمنڊ جو اُڀريل ڪنارو
Bocage (French)	فرانس جون زرخيز زمينون جيڪي وڻن ۽ ٻوٽن ذريعي ورهايل هجن (وڻن ذريعي)
Bog	ڏٻڻ/ دَلدَل
Boil	اُٻامڻ/ٽَهڪائڻ
Boiling point	ٽهڪڻ جي حد/ ٽهڪائڻ جو درجو
Bolson	زميني هيٺايون/ماٺرين جا خشڪ کڏا
Bomb, Volcanic	ٻرندڙ جبل/ آتش فشان جو ڌماڪي سان نڪرندڙ گولو
Bonne's projection	بون جي نقشن جو نظام
Bora winds	اٽليءَ جون اتريون هوائون
Border	سرحد/سنڌو
Bore	سامونڊي ويرَ جو مٿي اٿڻ

Boreal	50 ڊگري جي ويڪرائي ڦاڪ جي اتر ۾ گھلندڙ هوا ۽ ٻيلا
Boreas	اترين (اتر واري) هوا
Borough	ڳوٺ (برطانيا وارا)
Boss	گولائي جي شڪل وارو زمين جو اندريون ننڍڙو پٿر
Bottom	تهہ/ ترو
Boulder	اهڙو پٿر جيڪو جبل تان پاڻي ۽ برف وسيلي هڪ جاءِ کان ٻي جاءِ تي منتقل ٿئي.
Boulder clay	پٿريلي چيڪي مٽي/ سنهي مٽي
Boundary	حد/ سرحد
Boundary circle	سرحدي گولائي
Bourne	چُنَ جي پٿر واري علائقي ۾ وهندڙ موسمي درياهہ
Braided channels	دريائي ڇار
Brave west winds	اولهہ کان گھُلندڙ ڏاڪڻي گروهي زميني ا ڏ گول واريون هوائون
Break, slope	لهواري سطح ۾ اوچتي تبديلي/ هيٺائين سطح طرف ٿيل اچانڪ تبديلي
Break water	پاڻي جي لهَر جي زور کي روڪيندڙ پٿر/ڪنارو/يا ڪابہ رڪاوٽ
Breakish water	ٻاڙو پاڻي
Breccia	نوڪدار پٿر/ڪنڪري/ ڳتيل ڇپ
Breckland	بيڪار زرعي ايراضي

Breeze	تڏي هوا/ هيرَ
Fresh breeze	تازي هوا/ تازي هير
Gentle breeze	نرم هوا
Light breeze	هلڪي هوا
Strong breeze	گهڻي تيز هوا
Brick	سِرَ
Brick clay	مٽيءَ جي سِرَ
Brick earth	سِرن واري زمين
Bridge	پُل/ بند
Bridge, Natural	قدرتي پل/ قدرتي بند
Bridle path	مٿاهين/ بلندي
Brim	دريائي ڪنارو
Brine	نمڪين پاڻي/ لوڻو پاڻي
Broad	ڪشادو/ڦهليل
Bronze Age	ڪنجهي وارو زمانو
Brook	تازي پاڻيءَ وارو ننڍڙو چشمو/ تلاءُ/ نالو/ واهڙ
Brooklet	ننڍو چشمو
Brow	چوٽي
Brown coal	پورو ناسي ڪوئلو (نرم ڪوئلو)
Brown earth	ناسي ڌرتي/خاڪي مٽي
Buckwheat	ڪاري ڪڻڪ
Buffer State	اهڙي رياست/ جيڪا ٻن طاقتن وارين رياستن جي وچ ۾ آزاد ۽ خود مختيار رياست هجي

Bund	بند/ هترادو بند
Buran winds	اهڙيون تيز تڏيون هوائون جيڪي سياري جي مند ۾ وچ ايشيا ۾ گهلنديون آهن ۽ رشيا ۽ سائبيريا ملڪن مان برف پڻ ساڻ کڻي هلنديون آهن
Burn	نالو/ واهه/ پرڻ/ سڙڻ
Burrowing	پرڙ/ڏر
Bush	پوڙو (جهنگ)
Buttes	درياهي ڪناري واريون ٽڪريون
By pass	هيٺيون متبادل ڏَگ

↔

C

Cacimbo	گھاٽا ڏنڌ وارا جھڙ/ سمنڊ ڪناري ڏنڌلا ننڍا ڪڪر
Cadastral map	اھڙا نقشا جيڪي رياست جون حدون ظاهر ڪن
Cairn	پٿرن جو انبار/حد
Calcarious	چن وارو
Calcarious clay	چن يا ڪئلشيم واري چيڪي مٽي
Calcarious rock	ڪئلشم وارو جبل/ پٿر
Calculi	پٿري/ پٿرائون مادو
Calicfication	ڪئلشم واري مٽي کي جذب ڪرڻ جو عمل
Calcimeter	پٿرائين چوٽي ماپيندڙ
Calcium	ڪئلشم
Calendar	تقويم/ ڪيليندر/ جنتري
Calms	هلڪي هوا/ سُڪون
Calorie	حرارت جي پيماني جو هڪ قسم/ اهڙي حرارت جيڪا هڪ گرام پاڻيءَ تي هڪ سينٽي گريڊ وڌي
Calorimeter	حرارت پيما
Compos	گاهہ جا ميدان
Canal	واهہ
Cancer, Tropic of	خطِ سرطان/23.5 واري ويڪرائي ڦاڪ/ سرطان وارو خطو (خطِ سرطان)
Canopy	ڇٽ/ ڇٽي نما وڻن جي پنن وارو حصو
Canyon / Canon	اونهي ماٿري/ جبل جو سوڙهو لَڪُ
Capacious	ڪشادو

Cape	زمين جي ٽڪري جو سمنڊ ۾ هئڻ/ چوٽي
Capillarity	پاڻيءَ جو زور سان مٽيءَ ۾ جذب ٿيڻ
Capillary action	مٽيءَ جو پاڻيءَ کي تيزيءَ سان جذب ڪرڻ جو عمل
Capital (1)	گادي وارو هنڌ / دارالحڪومت
Capital (2)	سرمايو
Capital goods	سرمايي واريون شيون
Capitalism	سرمائيداري نظام
Capricorn, Tropic of	خطِ جدي، دنيا جي نقشي ۾ 23.5 ڊگري جي ويڪرائي ڦاڪ (وارو خطو)
Cap rock	ٽوپي جهڙو نظر ايندڙ پٿر / مٿاهون سخت جبل
Capture, river	درياهي ميلاپ وارو چاڙهه
Carbonaceous	ڪارباني (اصل / نِجُ ڪوئلو)
Carbonation	ڪاربان سازي (ڪاربان ٺاهڻ)
Carbon cycle	ڪاربان جو ڦيرو/ چڪر
Carbonic acid	ڪارباني تيزاب
Carboniferous	ڪاربان وارو ڪوئلو
Carboniferous (Period)	ڪوئلي جو دور
Cardinal points	چئن طرفن جا نقطا/ چوڏاري نقطا
Cartography	نقشا ٺاهڻ/ نقشانگاري جو هنر / فن
Cascade	ننڍڙو آبشار/جهرڻو
Cascading system	چشمي جو سلسليوار نظام
Cash crop	آمدنيءَ جي ذريعي لاءِ پوکيل فصل
Cast	ڍالڻ/ ڏاتو قالب ۾ وجهڻ
Castellanious cloud	ٽڪرو ٽيل جُهڙ/ الڳ ٽيل جُهڙ

Casual	اتفاقي / اوچتو
Cataract	تمام وڏو آبشار
Catastrophism	اوچتي تباهي (انقلابن جو نظريو)
Catchments area	اهو علائقو جنهن مان درياهہ ۾ پاڻي شامل ٿيندو هجي / پاڻيءَ وارو علائقو
Catena (Soil)	ساڳي مواد مان ترتيب وار ٺهيل مٽي
Cave	غار / ڪهف
Cavern	تمام گهري / زمين ۾ اونهي
Cavity	پور / چگهہ / کڏ
Celestial	آسماني / ڪهڪشان وارو
Celestial bodies	آسماني جسم / فلڪي جسم
Celestial equator	فلڪي خطِ استوا / آسماني سڌائي
Celestial horizon	ڪهڪشان /فلڪي دائرو / افق
Celestial light	فلڪي / آسماني روشني
Celestial map	فلڪي / آسماني نقشو
Celestial sphere	فلڪي / آسماني تهہ / گولو
Celsius scale	حرارت جي ماپڻ جو ايڪو جيڪو C سان ظاهر ٿيندو آهي
Census	آدمشماري
Centigrade	حرارت جو ماپو
Centimeter	ميٽر جو سؤئون حصو/ ڊگهائي جو ماپو (مفاصلي ماپ)
Centre	مرڪز / وچ
Centre of gravity	ثقلي مرڪز / ڪشش جو وچ
Centre of pressure	داب / دٻاءَ جو مرڪز

Central	مرڪزي/ وچولو
Centrality	مرڪزيت
Centrifugal	مرڪز تياڳي(مرڪز کان پري)
Centripetal	مرڪز مائل
Centrography	مرڪز نگاري
Centrosphere	وچولو تهه
Cereal	اناج/ ان جا داڻا/ ٻج
Chain (mountains)	زنجير (جابلو سلسلو)
Chain surveying	زمين ماپڻ جو هڪ قسم (جنهن ۾ لوهه جي زنجير جو استعمال ڪيو ويندو آهي)
Chalk	چاڪ/ چُن جو هڪ قسم
Chalybeate	لوهي/ لوهه وارو
Channel	پاڻيءَ جو سوڙهو يا ننڍڙو لنگهه (واهي)
Charring	ڪوئلو ڪرڻ/ ٻارڻ
Char	ساڙڻ/ ڪوئلو ڪرڻ
Chart	نقشو/ چارٽ
Chartometer	نقشا پيما (نقشا ماپيندڙ)
Chase	شڪار گاهه/ شڪار جي جاءِ/ڌاتوءَ تي اڪريل
Chasm	سوراخ/ غار/اونهي کاهي
Chemical	ڪيميائي
Chemical change	ڪيميائي تبديلي
Chemical constituency	ڪيميائي جزن جي ترڪيب
Chemical decomposition	ڪيميائي ڳاڙ/ ميلاپ
Chemical precipitation	ڪيميائي چاڻ

Chemical sediments	ڪيميائي رئي/ تري واري مٽي
Chemical reaction	ڪيميائي تعامل/ ڪيميائي ردِ عمل
Chemical weathering	ڪيميائي اثر جي ڪري پرندڙ پٿرن جي تبديلي/ ڀڃ ڊاهه
Chersonese	جزيري جهڙو/ اپٻيٽ
Chimney	چمني/ بخارو (دونهين نڪرڻ وارو رستو)
China clay	چيني مٽي (اها مٽي جيڪا ٿانون ناهڻ جي ڪم اچي)
Chine	اونهو/ گهرو نالو
C . Horizon	مٽيءَ جو ٽيون ايو حصو (حصو سي/ جيڪو وڏن پٿرن تي مشتمل هجي)
Chilling	يخ ٿڌو
Chott	ڪاري نمڪين ڍنڍ (گهٽ اونهي)
Chronometer	وقت ماپڻ وارو ميٽر/ وقت پيما
Cinder	لاوا جي خاڪ/ رک
Cinder cone	لاوا جي خاڪ جو خول
Circle	گول/ دائرو
Circuit	گشت/ ڦيرو
Circumference	گهيرو/ چوڦير/ اردگرد (دائري جي چئوڦير مفاصلو)
Circumference equatorial	خط استوا جو گهيرو/ خط استوا جي دائري جو مفاصلو
Circumference polar	قطبي گهيرو/ دائري جو مفاصلو
Circum pacific zone	بحرالڪاهل/پيسيفڪ سمنڊ جو چؤگرد وارو خطو

Circumpolar	قطبن جي گرد
Cirrocumulus (Cc)	ڪڪر جو هڪ قسم (گُنبذ نما)
Cirrostratus (Cs)	ڪڪر جو هڪ قسم
Cirrus (Ci)	ڪڪر جو هڪ قسم
City	شهر
City region	شهري خطو
Civil twilight	شفق وارو چانورو
Classification	درجہ بندي/ ورهاست
Calstic rocks	ڪنڪريون/ سنهون پٿريون
Clay	چيڪي مٽي
Clay pan	چيڪي مٽيءَ جو تهدار ميداني سوراخ
Clearing	جهنگَ/ جهنگلات
Cleavage	ڦاٽ/ڏار
Cleavage surface	ڦاٽ مٿاڇرو
Cliff	اوچي ٽڪري/ ڪناري تي موجود اڀي ٽڪري
Climate	آب هوا
Climatic Geomorphology	زميني آبهوا جي ڄاڻ
Climatic regions	آب هوا جي لحاظ کان زمين جي ورهاست
Climatology	آب هوا شناسي/ موسم جي ڄاڻ جو علم
Climbing	(جبل) مٿي چڙهڻ
Climogram	آب هوائي خاڪو/ آبهوا جي ڄاڻ ڏيندڙ آلو
Climograph	آب هوا بابت ڄاڻ ڏيندڙ گراف/ (شڪل/نقشو)

Climotherapy	آب هوا جي لحاظ کان مرض جو اعلاج (آبهوا ذريعي اعلاج)
Clinker	تمام گهٽي پڪل (سِرَ)/ سڪل ٽوٽ/ بوهڙ
Clinometer	لاهي چاڙهي ماپيندڙ اوزار/ ڪُنڊ پيما/ ڪُنڊ ماپيندڙ
Close of atmosphere	ٻُٽ/ ٻوسات
Cloud	بادل/جهڙ/ ڪڪر
Cloud chamber	جهڙ خانو/ ڪڪر خانو
Cloud burst	اوچتي تيز طوفاني برسات
Cloud cover	جهڙ جو مقدار/ پاڇو
Cloud drift	تحرڪ/ چر پر ۾ رهندڙ جهڙ
Cloudy	جهڙالو
Cloudiness	جهڙالي (موسم)
Cloud seeding	هٿرادو مينهن/ برسات
Clough/ Cluse (French)	سوڙهي اونهي ماٿري/ ترائي
Clysma	پچڪاري
Coal	ڪوئلو
Coal_tar	ڏامر
Coalescence	گُتيل (ميلاپ وارو عمل)
Coaling station	ڪوئلي جي پرائيءَ جو مرڪز
Coarse	ناهموار/ هيٺاهون مٿاهون/ ڪڙ ٻڙ /کهرو
Coast	سمنڊ ڪِنارو/ ساحل
Coastal	ساموندي پٽي جي/سمنڊ جو ڪنارو

Coastal dune	ساموندي دڙا
Coastal plain	ساموندي ڪناري وارا ميدان
Coastal rainfall	ساموندي ڪناري تي وسندڙ برسات
Coastline	ساموندي پٽي
Cobble	گول پٿر
Coffee	ڪافي
Cold	سرد/ ٿڌو
Cold desert	ٿڌو صحرا/ سرد ريگستان
Cold front	سرد منهن/ ٿڌي مهاڙي
Cold pole	سرد قطب
Cold temperature zone	سرد وچٿرو خطو
Cold wall	سمنڊ جي ڪنهن حصي ۾ مخالف وهندڙ ٿڌا ۽ گرم ساموندي وهڪرا
Cold wave	سرد لهر
Collective farming	گڏيل زراعت
Collectivism	اجتماعيت
Colliery	ڪوئلن جي کاڻ
Collision	ٽَڪر/ٽڪراءَ جو نظريو
Colony	ڪنهن ٻـ ملڪ جي ماڻهن (جانورن ۾ ٻوٽن) جي رهڻي ڪهڻي/ رهائش واري جڳهه
Column	ٿنڀو/غار جو اهو پٿر جيڪو غار جي تري کان غار جي ڇت تائين ڳنڍيل هجي
Columnar jointing	ٿنڀي وارو ڳنڍُ يا جوڙ
Columnar structure	ٿنڀي واري بيهڪ/ بناوت/ اڏاوت

Combe	تمام ننڍي بند ٽيل ماٿري/ اونهي وٽن واري ماٿري
Combustible	آتشگير/ ٻرڻ جهڙو
Comfort zone	سُٺي موسم وارو خطو/ علائقو
Commercial centre	تجارتي مرڪز
Commercial world	تجارتي دنيا
Commercial geography	تجارتي جاگرافي
Common	عام رواجي
Common market	عام رواجي مارڪيٽ/ منڊي (يورپ کنڊ جي معاشي منڊي جيڪا 1958 ۾ ٺهي)
Communications	رابطا
Community	برادري
Compact	ڳتيل/ گڏ ٿيل
Compactness	ڳتيل هئڻ/ جُڙيل هئڻ
Compass	قطب نما
Component	جُزو
Composite volcano	گڏيل ٻرندڙ جبل (ٻرندڙ جبل جو هڪ قسم)
Composition	جوڙجڪ/ ترڪيب/ ترڪيبي جزا
Compression	داٻ/ داٻجڻ وارو عمل
Concave	ڪپُ/ ڪُپي جهڙو/ اُپٽيل
Concealed coal field	ڪوئلي جو لڪل ذخيرو
Concordant coast	اهڙو ساموندي ڪنارو جيڪو جوڙجڪ جي حوالي سان سڌو ۽ ڪافي ڊگهو هجي.
Concretion	پٿرن جي چوڌاري پٿرائجڻ وارو عمل/ مختلف شين مان ٺهندڙ

Conditioning factors	اثر وجهندڙ سبب
Condominium	ٻن آزاد ملڪن جي گڏيل حڪومت
Conduction	روانگي/ اماڻڻ/ موڪلڻ
Conductivity	روانگيءَ جو سلسلو/ موڪلڻ جو سلسلو
Conductor	پسرائيندڙ
Bad conductor	ناقص/ خراب پسرائيندڙ
Good conductor	سٺو پسرائيندڙ
Cone	مخروط نما/ مخروطي
Configuration	جوڙجڪ/ شڪل بابت
Confluence (river)	ملڻ وارو هنڌ (ٻن درياهن جو ميلاپ)
Confluent	ميلاپ/ هم آب (ساڳي پاڻي جو)
Conformal projection	صحيح شڪل وارن نقشن جو نظام/ ڏيکائي ۽ ويڪرائي ڦاڪن ذريعي نقشي ظاهر ٿيڻ وارو طريقو
Coniferous forest	مخروطي جهنگ
Conjunction	ڳنڍيندڙ
Connate Water	واريا سو/ پٿرن وارو پاڻي
Connectivity	گڏيل تعلق واري ڪيفيت
Consequent stream	نديءَ جو اصلي سڌو ميداني لاهي وارو علائقو/ پنيان ايندڙ ندي/هيٺ وهندڙ ندي
Conservation	تحفظ/ بچاءُ
Constant slope	سڌي لاهي
Constructive material	تعميري مواد

Constructive wave	مواد کڻندڙ لهرون/ اهي لهرون جيڪي ڪناري تي مواد ڪٺي اچن
Consumer	استعمال ڪندڙ
Consumer goods	استعمال ٿيندڙ شيون
Conterminous	هڪ جيتري حد/ سرحد
Contiguous zone	لاڳاپيل/ سلهاڙيل خطو
Continent	کنڊ، ٽن طرفن کان پاڻيءَ سان گهيريل زمين
Continental	کنڊائون
Continental air mass	کنڊ جو هوائي انبار
Continental basin	کنڊ جو اهو خطو جنهن ۾ قدرتي پاڻيءَ جو نيڪال ٿئي
Continental climate	کنڊ جي ٿڌي ۽ گرم آبهوا
Continental conditions	کنڊ جون حالتون
Continental divide	کنڊ جي ورهاست واري ليڪ
Continental drift (Theory)	کنڊ جي سُرڪڻ/ لاٽ وارو نظريو
Continental glacier	کنڊ جو برفاني خطو/ تمام وڏو برفاني علائقو
Continental platform	کنڊ جو چبوترو/ ٿُبو
Continental shelf	کنڊ جو سامونڊي ڪنارو
Continental slope	کنڊ جي لاهي
Contour	هڪ جيتري بلندي ظاهر ڪندڙ لڪير
Contour ploughing	هڪ جيترو متاهون هَرُ ڪاهڻ
Contraction	سُوسِ ڪائڻ/ سڪڙجڻ
Convection	عمودي پاڻي ۽ هوا جو ايرڻ
Convectional currents	عمودي وهڪرا

Convectional rainfall	اهڙو مينهن جيڪو هوا جي انبار مان عمودي شڪل ۾ پهتو هجي/ وهڪري وارو مينهن
Convergence	ميلاپ/گڏجڻ
Convergent	ميلاپ وارو عمل
Converse	تبديلي ڪرڻ
Convex	ٻاهر نڪتل/ اُپٽيل
Cooperative	تعاون ڪندڙ/ اجتماعي/ گڏيل
Copper	ٽامو
Coral island	مرجاني ٻيٽ
Coral reef	مرجاني ساموندي ڇپ جو سلسلو (ساموندي ننڍڙا جيوَ)
Corded lava	رسيءَ جهڙو لائو
Core	مرڪز/ زمين جو اونهو تهہ
Core area	مرڪزي حصو
Core_periphery model	مرڪزي سانچو يا نمونو
Corn	مڪئي
Corniche	برسات هيٺ آيل ڪناري جو رستو
Corona	سج جهڙو تاج/ روشنيءَ جو دائرو
Corridor	گذرڻ وارو دڳ
Corrosion	ڪيميائي ڪٽ/ زنگ
Corrosive	ڪٽُ وارو/ زنگدار
Cosmic line	ساڳي زلزلي واري ليڪ
Cosmology	ڪائنات جو علم
Cotton	ڪپهہ/سُٽ

Counter equatorial current	خط استوا جي مخالف طرف ڏانهن سڌو رستي وارا پاڻيءَ جا ساموندي وهڪرا (گهڙيال جي ڪانٽن جيان هلندڙ خطِ استوا جا ساموندي وهڪرا
Counter trades	مخالف تجارتي هوائون
Country park	ملڪي باغيچو/ ڏيهي ساوڪ
Course (River)	دريائي رستو (وهڪري لاءِ)
Cover crop	حفاظتي فصل
Crag	ناهموار هيناهينءَ واري ٽڪري
Crag and tail	پچڙين وارو ننڍڙو دڙو
Crater	ڪِيف نما کڏ يا کڏو (لاوا نڪرڻ وارو متاهون کڏ نِما حصو)
Crater lake	ڪيف نما ڍنڍ (لاوا نڪرڻ بعد کڏ ۾ جمع ٿيل لاوا جي ڍنڍ)
Crater rings	ڪيف نما حصي جا دائرا (لاوا نڪرڻ واري حصي جا دائرا)
Creek	سوڙهو پسمنڊ (نار/ خليج)
Creep (Soil)	رڙهڻ/ سُرڻ (مٽي)
Crepuscular rays	شفق وارا شعاع
Crescent dunes	پهرينءَ جي چنڊ جي شڪل جهڙا دڙا (بريٽ جا)
Crest	چوٽي
Crevasse	گليشيئر جو ڏار
Critical temperature	حرارت واري حد
Craft	دستڪاري/ ڪاريگري/ هٿ جو هُنر
Crust	زمين جو مٿيون تَهُه

Crystal	قلم/ قلمي
Crystalline rock	قلمي پٿر
Cubic (Greek)	هڪ جهڙا ڇهه پاسا رکندڙ (ڪعبي)
Cultural geography	ثقافتي جاگرافي
Cumulation	جمع ڪرڻ/ ميڙڻ
Cumulative	مجموعي
Cumulonimbus (Cb)	نوري قبي جهڙو تمام ڊگهو ۽ وڏو ڪڪر (ڪڪر جو هڪ قسم)
Cumulus cloud	قُبي جهڙو/ پشم جي ڍيرن جهڙو ڪڪر
Current	درياهي يا سامونڊي وهڪرو
Cuspate delta	درياهي چوڙ/ نوڪدار آبو (ڊيلٽا)
Cuspate foreland	نوڪدار منڍ واري زمين
Cycle	چرخ/گردان/ چڪر/ ڦيرو
Cycle of erosion	گاٺ جو ڦيرو
Cyclone	واچوڙو/سامونڊي طوفان
Cyclonic rainfall	واچوڙي وارو مينهُن / طوفاني مينهن
Cylindrical equal	ايراضي جي لحاظ کان سڌو هڪ جيترو
Area projection	نقشن جو نظام
Cylindrical projection	سڌو نقشن جو نظام

D

Dairy farm	اها جڳهه جتي کير ۽ ان مان ٺهيل ٻيون شيون تيار ڪيون وينديون هجن / واڙو
Dale	(برطانيه يا اسڪاٽلينڊ جي) ويڪري ڦهليل ماٿري
Dam	پاڻي زخيرو ڪرڻ واري جاءِ / بندُ
Damp	گهميل / آلو
Darwan theory	ڊارون جو نظريو (ڪائنات بابت)
Datum level	نقطي واري سطح
Dawn	فجر / پرهه ڦٽي / سج جا اپرندڙ ڪرڻا
Day	ڏينهن
Dazzle	تجلا
Dead ground	مئل زمين
Dead sea	مئل سمنڊ/خاموش سمند
Dead valley	مئل ماٿري/ خشڪ ماٿري
Debris	ڀنجو/ ڪچرو/ملبو
Debris avalanche	برفاني ڇپ جو ڪچرو د
Decayed	سڙيل / ڪومايل
Deciduous	پن ڇاڻيندڙ وڻ
Declination	زوال / گهٽجڻ
Magnetic declination	چقمقي زوال
Sun's declination	سج جو زوال
Decompose	ٽُٽڻ/ سڙڻ /ڳرڻ
Decomposed	ڳري ناس ٿيل / سڙيل / ٽٽل

Decomposition	ڳرڻ يا ڳرڻ (جو عمل)
Deep	اونهو/ گهرو (سمنڊ)
Deep sea plain	اونهو سامونڊي ميدان
Deep weathering	اونهو ڪٽجڻ وارو عمل
Deflation	هوا جو مٽي کي اڏائي کڻي هلڻ وارو عمل
Deforestation	جهنگ ويڏائي (جهنگ جي ڪٽائي وارو عمل)
Deformation	بگاڙ/ خرابي
Deglutition	ڳڙڪائڻ/ گهٽتائي
Degradation	ابتري/ تنزل
Degree	درجو
Dell	سوڙهي ماٿري/ ننڍي جهنگ واري ماٿري
Delta	درياهه جي چوڙ وارو علائقو / دو آبو
Demarcation	حد بڌڻ/ حدبندي
Demography	آباديءَ جو مطالعو/ مردم نگاري
Dendritic drainage	وڻن جي شاخن جي شڪل جهڙو درياهي پاڻيءَ جو نيڪال
Dense	گهاٽو
Density	گهاٽائي
Density of population	آباديءَ جي گهاٽائي
Denudation	پيجڻ ۽ ٽُٽڻ/ ڳاٽ جو عمل/ اُکيڙ جو عمل
Dependency	آڌار تي/ محتاجي/ منحصر
Depopulation	آبادياتي گهٽتائي
Deposition	تهه بندي/ سٽجڻ
Depositional features	تهدار خاصيتون/ وصفون

Depressed region	پوئتي پيل علائقو/ خطو
Depression	گهٽ داب وارو علائقو / هيٺائين/ اداسي
Depressor	دٻائيندڙ
Depth	گهرائي
Deranged drainage	بي ترتيب نيڪال
Descent	لاهي/ هيٺاهين
Desert	بيابان/ صحرا / برپٽ
Desert climate	صحرائي آبهوا
Desert pavement	برپٽ جو پٿرن وارو سنهو تهه
Desication	خشڪ ڏار
Destructive wave	تباهيءَ واري لهر
Detonator	ڌماڪو ڪندڙ مادو
Device	پرزو/ اوزار
Devonian (Period)	ڊووني دور
Dew	ماڪ/ شبنم
Dew point	ماڪ ڦڙو
Dew pond	شبنمي تلاءُ/ ماڪ جو حوض
D Horizon (Soil)	مٽيءَ جو چوٿون تهه
Diagram	شڪل/ تصوير/ خاڪو
Diameter	قطر
Diamond	هيرو
Diatom ooze	سمنڊ جي تهه ۾ ملندڙ مواد
Dip	هيٺاهون/ هيٺاهين
Dip angle	هيٺاهين ڪُنڊ

Differential erosion	فرق واري گاٺ (گھٽجڻ جو عمل)
Diffusion	موافقت ۾ ڦهلجڻ وارو عمل
Diffusivity	نافذ ڪرڻ/ مڙهڻ
Dimensions	رُخ/ طرف (پکيڙ)
Dingle	سرسبز ننڍي سوڙهي ماٿري
Direction	رخ/ طرف
Discharge (River)	نيڪال (درياهہ جي پاڻي جو)
Discontinuity	بي قاعدگي/ بي ربط
Discordant drainage	غير موزون وهڪرو (ڪنارو)
Disintegration	ڇڙ وڇڙ/ انتشار / ٽُٽڻ وارو عمل
Disintegration theory	انتشار جو نظريو/ ڇڙ وڇڙ نظريو
Dispersal	پکيڙ/ ڦهلاءُ
Dispersed settlement	پکڙيل آبادي/ پکڙيل گهر
Displacement	دربدري/منتقلي/ هٽڻ / هٽجڻ
Displacement theory	کنڊن جي منتقلي جو نظريو
Distance	مفاصلو/ وٿي
Ditch	کاهي/ کڏ
Distortion	ڏوڙ ڦوڙ/ پيچ ڏاهہ/ بگاڙڻ وارو عمل
Distributary	درياهي شاخ
Distribution	ورڇ
Diurnal range	روزانو سلسلو (جابلو سلسلو)
Divergence	موڙڻ/ مختلف طرفن ڏانهن مُڙڻ
Divide (Water)	(پاڻيءَ جي) ورهاست

Doab	(اها خشڪ زمين جيڪا ٻن وهڪرن جي وچ ۾ هجي) دو آب
Dolomite	چُن ۽ مئگنيشم وارو گڏيل مواد (معدني جبل)
Dome	گنبذ/ قبو
Domed mountain	گنبذ نما/ قبي جهڙو جبل
Donga	ڪاهي (سوڙهي هيٺ مٿاهين واري ماٿري)
Dormant volcano	ستل ٻرندڙ جبل/ خوابيده ٻرندڙ جبل
Dot map	نقطن وارو نقشو (اهو نقشو جنهن ۾ نقطن ذريعي مختلف شين جي ورهاست ڏيکاري وڃي)
Down	هيٺانهون پَٽُ
Downhil	هيٺانهين ۽ طرف
Down town	اندرونِ شهر
Down wearing	مٿاهون پَٽُ جو گسڻ
Drain	نالي/ نيڪال (پاڻيءَ جو)
Drainage basin	نيڪال وارو ترو/ ميدان
Drainage pattern	نيڪال جو نظام/ نيڪال جو نمونو/ نيڪال جو طريقئہ ڪار
Drift ice	ترندڙ برف
Drizzle	ڦُڙ ڦُڙ/ بوندا باندي
Drizzling	بوندا باندي ٿيڻ/ ڦُڙ ڦُڙ پوڻ
Drought	خشڪ سالي/ اٽاٽ
Drowned valley	غرق ٿيل ماٿري
Drumlin	بيضوي برفاني جبل
Dry bulb temperature	خشڪ هوا ۾ گِهمر ڪي ماپڻ وارو
Thermometer	اوزار (حرارت پيما)

Dry farming	خشڪ زراعت
Dry land farming	خشڪ زراعت واري زمين
Dry spell	سوڪهڙي جي موسم/ خشڪ موسمي دور
Dry valley	خشڪ ماٿري
Dumphy level	(دوربين جو) اهو اوزار جيڪو سطح معلوم ڪري
Dune	مٽيءَ وارو دڙو /پِٽ
Dust	خاڪ/ ڌوڙ
Dust bowl	خشڪ سالي وارو علائقو/ ڌوڙ وارو طوفان
Dust counter	ڌوڙ شمار
Dust devil	ڌوڙ جو واچوڙو
Dust hole	ڌوڙ جو سوراخ
Dust particles	مٽيءَ جا ذرڙا
Dust storm	آنڌي/ مٽيءَ جو طوفان
Dynamic equilibrium	حرڪاتي توازن

E

Earth	زمين/ ڌرتي/ پوڙ
Earth crust	زمين جو مٽيون تهه
Earth dam	مٽيءَ جو بند
Earth flow	مٽيءَ جو لاهيءَ طرف وهڻ
Earth movement	زميني حرڪت/ زميني چرپر
Earth pillar	زميني ٿنڀا
Earth quake	زلزلو/ ڌرتي ڌڏڻ / ڀونچال
Earth Science	زميني ڄاڻ/ زمين بابت علم
Easterly	اوڀر جي هوا
Easting	اوڀارون/ اوڀر پاسي وارو
Ebb _ flow	لهواروءَ وهڪرو
Ebb_tide	لهواري وير
Ebony	وڻ جي ڪاٺ جو هڪ قسم
Echo sounder	پڙاڏو ڪندڙ/ پڙلاءُ ڪندڙ آواز
Eclipse	گرهڻ
(Lunar eclipse)	چنڊ گرهڻ
(Solar eclipse)	سج گرهڻ
Ecliptic	سج جو چڪر/ ڦيرو
Ecoclimate	ماحولياتي آبهوا
Ecological regulation	ماحولياتي ضابطو
Ecology	ماحوليات جو علم
Economic geography	اقتصادي/ معاشي جاگرافي

Economic planning	معاشي/اقتصادي منصوبہ بندي
Ecosphere	ماحولياتي گهيرو
Ecosystem	ماحولياتي سرشتو
Ecumene	(ڌرتيءَ جو) آباد حصو
Edaphic	زميني/ مٽيءَ وارو (مٽيءَ سان واڳيل)
Eddy	ڪُن/ پاڻيءَ جو چڪرو
Eddying	واچوڙو/ طوفان
Eddy wind	مٽيءَ واري هوا
Effluent	جاري/ روان
Ejecta (volcanic)	لاوا جو اخراج/ لاوا جو ٻاهر نڪرڻ وارو عمل
Ejector bay	نيڪال جو دڳ
Elbow of capture	دريائي پڪڙ (وڪڙ/ ٿوٽ)
Element	عنصر/ جُزو
Eluvium	درياهہ جي واري
Elevation	مٿاهين/ بلندي
Ellipsoid	بيضوي شڪل جهڙو
Emergence	اڀار/ ظاهر ٿيڻ
Emigrant	مهاجر (هڪ ملڪ کان هجرت ڪري ٻي ملڪ ۾ آباد ٿيندڙ)
Enclave	هڪ ملڪ جو ٻئي ملڪ ۾ وڪوڙيل علائقو
End moraine	برفاني چپ جو آخري مواد/ مٽي
Endogenic	زمين جي اندرين حرڪت
Energy of rotation	گردشي توانائي
Englacial	برفاني ميدان جي مٿان ملندڙ/ موجود

Entrepot	واپاري مرڪز/ گدام
Environment	ماحول/ اوسو پاسو
Environmentalism	ماحوليات جو نظريو
Eocene (epoch)	نئين دور جي شروعات
Eozoic (epoch)	قديم حيواني دور
Epicenter	(زلزلي پيدا ٿيڻ وارو مرڪز) مرڪز جي مٿان وارو نقطو
Epidemic	وچڙندڙ مرض/ ويا/ بيماري
Epiphyte	هوائي ٻوٽا
Epoch	تاريخ جو مخصوص دور
Equator	خطِ استوا (اها ليڪ جيڪا زمين جي گولي کي ٻن هڪ جيترن حصن ۾ ورهائي)
Equatorial	سڌائي (زمين جي گولي تي اوڀر کان اولهه طرف ويندڙ سڌي ليڪ وارو علائقو)/ خطِ استوا بابت
Equatorial calm	خطِ استوائي ماٺاڻ (هوا هي دٻاءَ جي حوالي سان)
Equatorial climate	خطِ استوائي آبهوا
Equatorial current	خطِ استوائي وهڪرو
Equatorial rain forest	خطِ استوائي برساتي ٻيلو
Equatorial regions	خطِ استوائي علائقا/ خطا
Equatorial westerlies	خطِ استوائي اولهائين هوا
Equidistant projection	هڪ جيتري فاصلي وارو نقشن جو نظام
Equilibrium	توازن
Equilibrium line	توازن واري ليڪ
Equilibrium theory	توازن جو نظريو

Equinox	اعتدال/ وچٽرو
(Autumnal Equinox)	سرءُ يا خريف جو اعتدال / ڏينهن رات جي برابري
(Vernal Equinox)	ربيع جو اعتدال
Equipluve	هڪ ڪري مينهن وارو خطو (اهو خطو جتي هڪ جيتري مقدار ۾ برسات وسندي هجي)
Era	دور (زمين شناسي جي حوالي سان)
Erg	تمام وڏي ريگستان جون طبعي حالتون
Eroded	کاڄي ويل
Erodent	ڳاريندڙ/ساڙيندڙ هوا
Erosion	گسڻ/ ڪٽجڻ/کاڄڻ/ رڳڙجڻ/ گاٺ
Eruption	ڦاٽي نڪرڻ/اخراج (ٻرندڙ جبل جو مادو نڪرڻ)
Escarpment	قدرتي هيٺاهين
Estuary	نديءَ جو ڇوڙ
Ethnography	نسلي خاڪو
Ethnology	نسل شناسي/ انسانن جو علم
Euphrates River	درياءِ فرات
Euxine	ڪارو سمنڊ
Evaporation	پاڻيءَ جي ٻاڦ جو اڏڻ
Evaporimeter	پاڻيءَ جي ٻاڦ ماپڻ جو ميٽر
Evaporograph	پاڻيءَ جي ٻاڦ جو نقشو / خاڪو/ گراف
Evapotranspiration	نباتاتي آبي بخارات/ پاڻي جي ٻاڦ
Even surface	سڌو/ هموار مٿاڇرو
Ever Green	سدا بهار
Evolution	ارتقا/ اوسر

Exclave	ٻاهريون خطو
Exogenic forces	(زمين جون) ٻاهريون قوتون
Exosphere	وايومنڊل جو ٻاهريون تھ
Expensive force	ڪشادي طاقت
Expansion	ڦهلاءُ/ پکيڙ
Coefficient of expansion	پکيڙ جو تناسب
Explosive	ڌماڪيدار (مادو)
Exports	برامدات
Exposure	پڌرائي/ڏيکاءُ
Extensive agriculture	وسيع/ ڦهليل زراعت
Extinct volcano	مئل ٻرندڙ جبل/ ختم ٿيل جبل
Extreme climate	شديد آبهوا
Extrinsic	ٻاهريون طرف/ ٻاهريون رُخ
Extrusive rock	ٻاهريون/مٿاهون جبل/ پٿر
Exustion	رڪ ٿيڻ
Eye (of the storm)	اک (طوفان جي)

↔

F

Facade	مُهاڙي
Facet	رخ/ پاسو
Fahrenheit scale	فارنهائيٽ پيمانو/ ماپ/ گرميءَ جي حرارت جو پيمانو
Fall	سرءُ/ ڪِرَڻُ/ هيٺاهين لاهي
Fall line	آبشاري لڪير
Fallow (Land)	ساهي ڏنل ٻني
Fan alluvial	درياهي پکي نما مٽي
Farm	ٻني
Fault	ڏار/ نقص/ عيب
Fault block	ڏريل ٽڪرو
Fault line	ڏار/ ڦاٽ ظاهر ڪرڻ واري لڪير
Fault plain	ڏريل مٿاڇرو
Fault scarp	ايو ڏار
Fault spring	ڏار وارو چشمو
Fauna	هڪ دؤر جي جنگلي حيات / جانورن جون جنسون
Features	مهانڊا/ بناوت
Feldspar	معدني / سليڪا وارو پٿر
Fell	غير زرعي ٽڪري/ چوٽي (اهو حصو جتي پوک نہ ٿيندي هجي)
Fen	ڏٻڻ واري زمين/ ڪارو پاڻي
Fermentation layer	خميري تهہ
Ferrel's law	فيرل جو قانون (هوا جي حوالي سان)

Ferry	پتڻ لنگھائيندڙ ٻيڙي
Fertility	زرخيزي
Fertilizer	ڀاڻ
Field	ٻني/ زمين/ ميدان
Finger lake	آڱر جھڙي ڍنڍ
Firmament	آسمان/ فلڪ
Fissure	ڏار/ شگاف
Fissure eruption	ڏار مان نيڪال ٿيڻ
Flash flood	اوچتي ٻوڏ
Flint	چڪمڪ/ چقمق
Flocculation (Soil)	گارو ٿاهڻ (مٽي)
Floe	ٿڌو وهڪرو
Flood	ٻوڏ
Flood control	ٻوڏ بچاءُ/ ضابطو
Flood plain	ٻوڏ جو ميدان
Flood tide	ٻوڏ جي وڏي وير
Flora	عصري نباتات / ٻوٽا
Flowage	وهڪرو
Fluvial	درياهي
Fluvio_glacial	درياهي ۽ برفاني
Focus	اهو مرڪز جتان زلزلي جون لهرون شروع ٿين
Fog	ڌنڌ/ ڪوهيڙو
Fohn_wind	گرم ۽ خشڪ جابلو هوا
Fold	ٻيٽايل/ گھنج/ ويڙهيل

Folded mountains	پيٽيل جبل
Foot hills	جبل جي پاڙ /هيٺتي جبل
Ford	تانگهو پاڻي/ پيرَ بوڙ پاڻي (درياهہ جو)
Forecast, weather	موسمي اڳ ڪٿي
Foreland	(سمنڊ ۾) اڳ واري زمين
Foreshore	اڳ وارو ڪنارو/ ڪپرُ
Forest	جهنگ/ ٻيلو
Formation	جوڙجڪ/ بناوت
Fosse	کاهي/ کڏ / خندق
Fossil	پنڊ پهڻ/ جميل
Fossil fuel	پنڊ پهڻ جو ٻارڻ
Fossil water	پنڊ پهڻ پاڻي
Fossilization	پنڊ پهڻ ٿيڻ جو عمل
Foul wind	مخالف هوا /بدبودار هوا
Fragmentation	ٽورا ٽورا/ ذرا ذرا/ ٽورجڻ
Free port	آزاد بندرگاهہ
Free way	آزاد وڏوءِ کليل رستو
Freeze	ڄمڻ/ يخ ٿيڻ
Freezing point	پاڻي ڄمڻ جو درجو/ ڄمڻ جو پد
Frequency curve	ڪثرتي وڙ/ وڪڙ
Freshet	اوچتي ٻوڏ (درياهہ واري)
Friable	ڀُرڪڻو
Friction	رڳڙ/ گاٺ
Frigid climate	يخ آبهوا/ تمام ٿڌي آبهوا

Frigid zone	جميل يا يخ خطو
Front (cyclone)	اگ/ مهاڙي (گرم ۽ ٿڌي واچوڙي جي وچ ۾)
Frontier	سرحد
Frost	پارو/ سنهڙي برف جو زمين تي ڄمڻ
Fume	دونهون/بخار
Functional	عمل وارو/ عملي
Functional analysis	عملي تجزيو
Functional region	عملي خطو
Functional zone	عملي حلقو
Funnel cloud	ڪِيفَ جهڙو ڄمڙ

↔

G

Galaxy	ڪهڪشان/ تارن ميڙ/ ڪير ڏارا
Gale	اوٺر/ طوفان/ تمام تيز هوا
Gallery forest	ٻيلو (درياهي ڪناري جو گهاٽو جهنگ)
Gall's Stereographic projection	گيلس جو نقشن وارو طريقو
Ganges	گنگا درياهه
Gap (rock)	ٻن پٿرن جي وچ وارو خال
Gangue	بيڪار مادو
Garden city	تمام سنور ٽيل شهر/ باغن جو شهر
Garua	سرمئي بونداباندي
Garnet	ياقوت
Gauge	ماپ جو ايڪو
(Rain gauge)	مينهن ماپڻ وارو اوزار
(Sea gauge)	سمنڊ جي گهرائي ماپڻ وارو اوزار
(Wind gauge)	هوا ماپڻ وارو اوزار
Gaul	پراڻو فرانس
Gault	چيڪي مٽيءَ جو تهه
Gazetteer	جاگرافيائي فهرست/ جاگرافيائي جاڻ تي مشتمل مجموعو
Gem Stone	قيمتي پٿر
General fertility rate (GFR)	آباديءَ جو عام تعداد/ پيداواريءَ جو عام تعداد
Generative city	پيداواري شهر

Geodesy	زميني تقسيم جو عمل / زمين ماپڻ جو عمل
Geographer	جاگرافي دان/ جاگرافي جو ڄاڻو
Geographical	جاگرافيائي
Geographical Information ystem(GIS)	جاگرافيائي معلوماتي علم
Geography Inertia global Position System (GPS)	جاگرافيائي جمود دنيا جي ڪنهن خاص جڳهه جي ڳولا ڪرڻ وارو نظام
Geographical mile	جاگرافيائي ميل
Geographical momentum	جاگرافيائي چرپر جو معيار (معيارِ حرڪت)
Geographical situation	جاگرافيائي صورتحال
Geography	علم جاگرافي/ ڌرتيءَ جو علم (جيئو: ڌرتي/ گرافي: چاڻ/وضاحت/شڪل)/ پوِن وِديا
Geohistorian	جاگرافيائي مؤرخ (تاريخدان)
Geoid	ڌرتيءَ جي شڪل
Geological time	ارضياتي وقت (تاريخ جي حوالي سان ڌرتيءَ جا مختلف دور)
Geologist	ڌرتيءَ جو ماهر (زمين جي اندروني تهن جو ماهر)
Geology	زمين جي تهن جو علم
Geomorphology	زمين جي مٿاڇري جو علم/ زميني لاهيون چاڙهيون
Geophysics	زميني طبعيات
Geopolitics	سياسي جاگرافي (ڪنهن ملڪ جي سياست تي جاگرافيائي حدن سبب پوندڙ اثر)
Geotaxis	زميني ترتيب
Geothermal	زميني اندروني حرارت

Geothermal energy	زميني حرارتي توانائي
Geothermal gradient	زميني حرارت جي درجي بندي/ زميني حرارت جو گهٽ وڌ ٿيڻ
Geyser	گرم پاڻي جو چشمو
Gibli	ڏاکڻي لبيا جي گرم ۽ خشڪ هوا
Gill	تنگ يا سوڙهو درياهه
Girth	گهيرو/ چوڏاري/ دائري جي ماپ
Glacial	برفاني
Glacial erosion	برفاني گاٽ
Glacial lake	برفاني ڍنڍ
Glacial motion	برفاني چُر پُر
Glacial table	برفاني ميز
Glacial trough	برفاني حوض
Glacier	برباني ڇپ
Glacier breeze	برفاني ٿڌي هوا
Glacier mill	برفاني جانڊهه/ چڪي
Glacier snout	برفاني نوڪ
Glaciology	برفاني ڇپن جو علم
Glade	(جنگ جو) کليل رستو
Glaze	تجلي/ چمڪو
Glen	سوڙهي ڊگهي ماٿري
Globe	ڌرتيءَ جو نمونو/ ڌرتيءَ جهڙو گولو
Globular projection	گولائي وارو نقشن جو نظام يا طريقو
Gneiss (rock)	تهه دار ٽڪر

Gnomonic projection	نومنڪ نقشن جو نظام / طريقو
Gold	سون
Gondwanaland	مها کنڊن جو اڌ حصو
Gorge	ٻن جبلن جي وچ ۾ اونهي ماٿري
Graben	ڏريل ماٿري
Gradation	درجه بندي
Grade	معيار / درجو
Gradient	لاهي / هيٺاهين
Grains	ذرڙا / داڻا
Gram	ماپ / وزن جو ايڪو (گرام)
Granite	پاتالي پٿر / آتشي پٿر
Granular disintegration	ڇڙ وڇڙ / داڻيدار / ٽوڙ ڦوڙ
Granule	ننڍو داڻو
Grass	ساوڪ / ڇٻر / گاهه
Grassland	گاهه جو ميدان / گاهه واري زمين
Gravel	بجري / روڙي
Gravity	ڪشش ثقل / ڇڪ
Gravity flow	ڇڪ واري وهڪ
Gravity movement	ڇڪ جي چُر پُر
Gravelly	پٿريلو
Great circle	وڏو / عظيم دائرو
Green belt	سائي پٽي (آباديءَ وارو علائقو)
Green house effect	ساوڪ گهر جو اثر
Green revolution	سبز انقلاب (زرعي آباديءَ جو انقلاب)

Greenwich Mean Time (GMT)	دنيا جو معياري وقت
Greenwich meridian	گرينچ ڊگهائي ڦاڪ
Prime meridian	زيرو ڊگري واري مُک ڊگهائي ڦاڪ (منڍ)
Grid	لڪيرن جو چار
Gritty	پٿر يا پٿر جا ٽڪرا
Gross domestic product (GDP)	مجموعي ملڪي پيداوار
Gross National Product (GNP)	مجموعي قومي پيداوار
Ground	زمين/ فرش/ ميدان
Ground fog	ميداني ڌنڌ/ ڪوهيڙو
Ground frost	سنهي برف جو ميدان تي جمڻ/ يَخ ميدان
Ground moraine	برفاني ڇپ جو ميدان
Ground water	جَرَ جو پاڻي/ زيرِ زمين پاڻي
Grove	ننڍو جَهنگ/ ٻُچو
Growing season	پوکڻ واري مُندَ
Groyne	سمنڊ جي موجَ روڪڻ واري پٽِ
Gulf	نار/ خليج
Gulf Stream	خليجي واهي/ نار واري واهي
Gully	نالي/ موري
Gyot	نوڪدار ساموندي پهاڙ
Gypsum	چيرولي (پٿر)
Gyre	ساموندي وهڪرن جو دائرو

H

Harr	(برطانيہ جي) ساموندي ڪنارن جو ڏُنڊ
Habitat	رهڻ جي جاءِ/ آستانو / جڳهہ
Haboob	واريءَ جو طوفان
Hacienda	جاگير / ملڪيت
Hachuras	نقشن تي لاهي کي ظاهر ڪرڻ واري لڪير
Hadley cell	گهٽ اونهي ڍنڍ (ساموندي ڪناري تي)
Hail	ڳڙو
Hail storm	ڳڙي جو مينهن
Hail stone	برفاني گول بال نما پٿرن جو زمين تي ڪِرڻ
Halophyte	لوڻ وارا ٻوٽا
Halic	ڪلراٺي زمين
Hamada	پٿريلو صحرا
Hamlet	تمام ننڍڙو ڳوٺ / پاڙو
Hanging valley	تمام متئين ننڍي ماٿريءَ جو وڏي ماٿريءَ ۾ شامل ٿيڻ
Harbour	لنگر گاهہ / بندرگاهہ
Hardness scale (Moh's scale)	(قيمتي پٿر جي) سختي معلوم ڪرڻ جو پيمانو (موهہ جو پيمانو)
Hard water	سخت پاڻي / ڳورو پاڻي
Hard woods	سخت مظبوط ڪاٺ (وارو وڻ)
Hariq	جهنگ جي گاهہ جو ساڙڻ
Hazards, natural	قدرتي آفتون (خوفناڪ)

Haze	ڌنڌ/ غبار
Head	مٿو/ سِرُ / مُکُ
Headland	مٿاهين زمين
Headwall	ايي/عقبي/ مٿان واري پٽ
Head ward erosion	مٿاهون رڳڙجڻ/ ڪٽجڻ
Heartland	مرڪزي علائقو
Heat balance	گرمي جو توازن (ساهمي)
Heath land	ڪانڊيرن وارو علائقو/ خاردار علائقو
Heat island	تپش وارو علائقو/ تمام وڏو شهري علائقو جيڪو ملڪ جي ٻين علائقن کان گرم هجي
Heat wave	گرم موج/ گرم لهر
Heave	زمين جا طبقا
Heavy industry	وڏي پئماني واري صنعت
Hemisphere	ڌرتيءَ جو اڌ گول/ اڌ حصو
High	گهٽي داب وارو علائقو (بلنديءَ تي)
Highland	مٿاهون علائقو
High_rise	مٿي ايريل/ گهڻ منزلو
Hill	ٽڪري
Hill shading	اوچائي کي نقشي تي ظاهر ڪرڻ جو طريقو
Hill_station	ٽڪريءَ وارو پُر فضا هنڌ
Hill torrent	پهاڙي وهڪرو
Historical geography	تاريخي جاگرافي
Hoar frost	سخت پارو / ماڪ
Holding	(زمين جو) قبضو ڪرڻ / ضابطو

Holiday resort	تفريحي هنڌ
Holocene	ڪُل آرضياتي دور
Homestead	ديرو / گهر
Homogeneous	هم جنس/يڪسرو
Homolographic Projection	هومولوگرافڪ نقشن جو نظام
Honey_comb (Weathering)	ماکيءَ جو منارو (ڀڃ ڊاهہ)
Horizon	افق / تهُہ
(Soil Horizon)	مٽيءَ جو تهُہ
Horizontal	افقي
Horticulture	باغباني جو هُنر / فَن
Hot spring	گرم چشمو
Huerta	ڪم واري زراعتي زمين
Human geography	انساني جاگرافي
Humic acid	نباتاتي تيزاب
Humidity	گِهمَ
(Absolute Humidity)	قطعي گِهمَ
(Relative Humidity)	نسبت واري گِهمَ
(Specific Humidity)	مخصوص گهم
Humus	زمين ۾ ڳريل نباتاتي مواد
Hurricane	طوفان
Hydration	پاڻياٺ جو / پاڻيدار
Hydraulic force	آبي طاقت/قوت
Hydroelectric power	پاڻيءَ ذريعي پيدا ٿيندڙ بجلي

Hydroelectric work	آبي برقي ڪم
Hydrography	پاڻيءَ جي چارٽ
Hydrologic cycle	پاڻيءَ جو ڦيرو/ چڪر
Hydrology	پاڻيءَ جو علم/ علم البحر
Hydrolosis	پاڻيءَ جي تحليل جو طريقو
Hydrophytes	پاڻيءَ جا ٻوٽا / آبي ٻوٽا
Hydrosphere	پاڻيءَ وارو دائرو/ گولو/ تهه
Hyetrograph	مينهن بابت چارٽ ڏيندڙ تصوير / نقشو
Hygrogram	گهم پيما
Hygrometer	گهمَ ماپڻ جو اوزار
Hypabyssal rock	ساموندي پٿر/پاتالي پٿر
Hyspographic curve	ڌرتيءَ جي بلندي کان وٺي اونهائي ڏيکارڻ واري تصوير

I

Ice	برف
Ice age	برفاني دؤر/ برفاني زمانو
Ice bound	برف سان وڪوڙيل (ڪابہ شيءِ)
Ice cap	برفاني چوٽي
Ice column	برفاني ٿنيو
Ice covered	برف سان ڍڪيل/ برف پوش
Ice field	برفاني ميدان
Ice foot	برف جو ڪُر/برف جي پاڙ/ برف جي چنبي دار شڪل
Ice needle	برف جي سرائي / برف جي سُئي نما شڪل
Ice sheet	برفاني چادر
Ice shelf	برفاني تاڪ
Ice storm	برفاني طوفان
Iceberg	برفاني ڇپ/ ترندڙ برفاني ڇپ
Igneous rock	ٻرندڙ جبل وارو پٿر/ آتشي پٿر
Immerse	پاڻيءَ هيٺ/ ٻوڙڻ
Immigrant	هجرت ڪري اچڻ وارو (مهاجر)
Impermeable rock	اهڙو جبل جنهن مان پاڻي نہ گذري سگهي
Impervious rock	اهڙو جبل جنهن مان پاڻي گذرڻ جو ڏڳ نہ هجي/ اهو جبل جيڪو پورو/ اندارن خالي نہ هجي
Import	درآمد
Improved land	ڪم جي زمين/ ٺهيل زمين
Incised meander	درياهي وَرَ وڪڙ/ گهاوَ ڏنل وَرَ
Inconsequent Drainage	بي ترتيب نيڪال

Indent	ڏار
Indian ocean	هندي وڏو سمنڊ
Indigenous	ڏيهي/ اندروني
Industrial	صنعتي
Industrial inertia	صنعتي خاموشي/ صنعتي جمود
Industrial linkage	صنعتي تعلق
Industrial location	صنعتي جاءِ/ هنڌ
Industrial momentum	صنعتي چُر پُر جو معيار
Industrial town	صنعتي شهر
Industry	صنعت
Infant mortality	ٻارن جي موت جي شرح
Inland basin	اندروني ترو
Inland sea	داخلي سمنڊ/ اندرونِ ملڪ سمنڊ
Inlier	اندروني
Inner city	اندورنِ شهر جو اندروني حصو
Inner fluve	وچولو جبل/ ٻن درياهن جي وچ وارو جبل
Insolation	اُس ڪاٽڻ/ گرم شعاع
Insular climate	محدود آبهوا (حرارت جي حوالي سان)
Intensity	شدت/ تکاڻ
Intermittent saturation	واريءَ جو رچيل
Intermittent spring	وارياسا چشما/ اهڙا پاڻيءَ جا چشما جيڪي رڪي رڪي وهندا هجن
Internal drainage	مخفي نيڪالي
International dateline	بين الاقوامي تاريخ واري ليڪ

Intrusive rocks	اندروني پٿر / زمين جا هيٺيان پٿر
Interzonal soil	وچولي مٽي / اهڙي مٽي جيڪا پاڻي ۽ هوا جي اثر کان گهٽ متاثر ٿئي.
Inversion temperature	گرمي پد جي ابتڙ
Invisible exports	لِڪيل بر آمدات / اوجهل بر آمدات
Ion	برقي ذرو
Iron	لوهه / فولاد
Iron age	لوهه وارو زمانو
Iron pan	لوهي تهه
Irrigation	آبپاشي
Island (Isle)	ٻيٽ / جزيرو
Islet	ننڍو ٻيٽ
Isobar	نقشي تي هڪ جهڙي هوائي داٻ کي ظاهر ڪندڙ لڪير
Isohyet	نقشي تي هڪ جهڙي برساتي وسڪاري کي ظاهر ڪندڙ لڪير
Isoseimal line	هڪ ڪرو زلزلن وارو خطو
Isostasy	نقشي تي هڪ جهڙي زلزلي جي شدت کي ظاهر ڪرڻ / هڪ جيترائي
Isostatic theory	هڪ جيترائي / زمين جي توازن جو نظريو
Isohaline	ساڳي لوڻياٺ جي ليڪ
Isotherm	نقشي تي هڪ جيتري حرارت ظاهر ڪرڻ واري لڪير
Isothermal	هڪ جيتري تپش
Isothermal layer	هڪ جيتري تپش جو تهه
Isothermal maps	هڪ جيتري تپش جو نقشو

J

Jacket	غلاف
Jasper	يشب پٿر / سنگ ريشم
Jerk	جهٽڪو / ڌوڏو
Jet stream	نوڪدار واهي / تيز ڌار
Jetty	بندر / پُل / بند
Joint	جوڙ / ڳنڍ
Jokull	برفاني / برف سان ڍڪيل
Junction	ميلاپ / جوڙ
Jungle	جهنگ
Jurassic (Period)	جراسي زمانو
Jute	سٽي جو ٻوٽو / سٽي

K

Kaolin	چيڪي مٽي (چيني مٽي)
Karaburan	گرم هوا (پورب واري)
Karstland	چُن جي زمين وارو خطو / ڪارسٽ خطو
Katabatic wind	جابلو هوا
Katabothron	زمين جي هيٺان ندي / زيرِ زمين ندي
Keel	پيڙيءَ جو سطح وارو ترو
Kerosene oil	گاسليٽ
Kettle hole	ديگ جهڙي کڏ
Key	چابي / ڪنجي / شرح
Khor	پاڻيءَ جو ڍگ (خشڪيءَ وارو / خشڪ ٽيل)
Knoll	ٻنجو / ننڍي ٽڪري / دڙو / چوٽي

L

Laboratory	تجربي گاهه
Lacustrine	ڍنڍ جهڙي
Lacustrine delta	ڍنڍ جهڙو دوآب (ڊيلٽا)
Lagoon	ساحلي ڍنڍ
Lake	ڍنڍ
Lake rampart	ڍنڍ جو مٿيون حصو (اهڙي پٽ جيڪا ڍنڍ جي چئوگرد اڏيل هجي ۽ مٿاهين حصي کان ويڪري هجي)
Laminated	ورق دار
Laminar flow	ورقدار وهڪرو
Lamination	ورق بندي
Land	ٻني / زمين / ڀونءِ
Land breeze	زميني هير جيڪا خشڪيءَ کان زمين طرف گهلندي آهي
Land bridge	زميني پُل / زميني بند
Land classification	زميني قِسم بندي / زميني درجہ بندي
Land hemisphere	دنيا جو اتريون زميني اڌ گول / خشڪيءَ وارو اڌ گول / حصو
Land mark	زميني نشان
Landscape	زميني منظر
Landes	واريا سو ميدان
Landform	زميني شڪليون

Landlocked sea	سمنڊ جي چوڌاري خشڪ زمين
Landlocked state	چوڦير ويڙهيل ملڪ (خشڪيءَ تي)
Land use classification	زميني استعمال جي درجه بندي
Latent	ڳجهو / لڪل
Latent energy	ڳجهي توانائي
Latent erosion	ڳجهي کاٽ / ڪٽجڻ جو عمل
Latent instability	
Latitude	ويڪرائي ڦاڪ
Laurasia	ڏاکڻو کنڊ
Lava	لائو/لاوا
Lava cone	دڙي جي شڪل جهڙو لائو
Lava dome	قُبي جهڙو لائو
Lava shield	لاوا جي جهَل / رُڪاوٽ
Lead	شيهو
Leap year	ليپ جو سال
Leat	واهي
Lebensraum	آباد جڳهه
Leet	ڪاتي
Lee wave	اُبي لهر
Level	سطح
(Spirit level)	سطح معلوم ڪرڻ جو اوزار
(Water level)	پاڻيءَ جي سطح
Leveling	سڌائي
Ley	ڳاهه جو ميدان

Ley farming	گاهه يا چاري جي پوک
Light industry	هلڪي صنعت
Light year	نوري سال
Lignite	ڪچو ڪوئلو
Lime stone	چوني جو پٿر/چُن جو پٿر
Limnology	ڍنڍن جو علم
Linear	سڌو / ساڳي ليڪ تي موجود
Lineage	نسل / شجرو
Lingua franca	مشترڪ/گڏيل زبان
Lithosphere	زمين جو بلڪل مٿيون حصو/ تهه (جنهن ۾ ڪرَسٽ ۽ مينٽل جو مٿيون تهه به شامل هجي)
Lithology	علم پٿر / علم الحجار
Litre	لٽر / پاٽيات ماپڻ جو ايڪو (ماپ)
Littoral	ڪنارو / ساحلي علائقو
Livestock	چوپايو مال
Load	بار / بوجهه / منتقل ٿيل مواد
River load	درياهه جو بار
Glacial load	برفاني بار / برفاني بوجهه
Loam	لٽُ / ڀنجُو
Lobe	پاپڙي / حصو / اُڀار
Local	مقامي / ڏيهي
Local climate	مقامي آبهوا
Local industry	مقامي صنعت
Local time	مقامي وقت

Local winds	مقامي هوائون
Location theory (of industry)	صنعتي محلِ وقوع جو نظريو
Longitude	ڊگائي ڦاڪ
Long waves	وڏيون لهرون / وڏيون موجون
Low atmospheric	گهٽ هوائي داٻ
Lowland	هيناهون علائقو
Loxodrome poles	اها جڳهه جتي سڀ ڊگهائي ڦاڪون پاڻ ۾ ملن
Luminous	منور / شفاف / چمڪندڙ
Luminous cloud	روشن جهَڙ / منور جهڙ
Lunar	قمري / چنڊ جهڙو
Lunar eclipse	چنڊ گرهڻ
Lunar year	قمري سال
Lustre	چمڪ

M

Macadamization	پٿر ڪٽائي
Macroclimate	وڏي پئماني جي آبهوا
Magma	پگهريل لائو
Magnesium	مئگنيشيم
Magnetic	چقمقي / مقناطيسي
Magnetic compass	چقمقي قطب نما
Magnetic declination	چقمقي زوال
Magnetic field	چقمقي ميدان
Magnetic pole	چقمقي قطب
Magnetic storm	چقمقي طوفان
Magnetic variation	چقمقي تبديلي
Magnetism	چقمقي ڪشش / چقمقيت
Magnetite	چقمقي پٿر / مقناطيسي پٿر
Magnetosphere	چقمقي حصو
Magnitude, earthquake	زلزلي جي چڪ / قوت
Maize	مڪئي
Mandated territory	حڪم هيٺ آيل علائقو / لازمي علائقو
Mango showers	انب جي ڇانگ
Mangrove	تِمَر
Mangrove swamp	نباتاتي ڏبڙ / تمر ڏبڙ
Mantle	هيناهون پوش / غلاف / ڍڪيل /سگڙي
Mantle rock	غلافي جبل / (پٿر سان) ڍڪيل

Manufactured goods	تيار ٿيل شيون
Map	نقشو/ خاڪو
Map projection	نقشن جو نظام
Map scale	نقشن جي ماپ/ پئمانو
Marble	مر مر پٿر/ سنگِ مر مر
Maremama	ساحلي ڏبڻ
Marine barometer	بحري هوا ماپڻ وارو اوزار
Maritime air	بحري هوا/ ساحلي هوا
Maritime climate	ساحلي آبهوا
Market	منڊي/ مارڪيٽ
Market gardening	تجارتي باغباني (سبزين ۽ فروٽن جي)
Marlstone	ڪلسي پٿر
Marly	مڪلس
Marsh	ڏبڻ/ پوسل
Mass movement	وزني ڇُر پُر/ ڳوري ڇُر پُر
Mass production	وڏي سطح جي پيداوار/ ٿوڪ ۾ پيداوار
Maximum temperature	اعليٰ درجي جو گرمي پد/ گهڻو گرمي پد
Maximum thermometer	گهڻو گرمي پد معلوم ڪرڻ جو اوزار
Meadow	گاهه جو ميدان/ چرا گاهه
Mean	مجموعي مقدار
Meanders	درياهي وڪڙ
Meander belt	ور وڪڙ وارو درياهي پٽو
Meandering valley	وڪڙدار ماٿري
Mean sea level	سمنڊ جي مجموعي سطح

Measuring chain	ماپ ڪرڻ وارو زنجير (سروي ۾)
Measuring tape	ماپ ڪرڻ واري ٽيپ (سروي ۾)
Mechanism	طريقو/ پرزن جي ترتيب
Medical geography	طبي جاگرافي
Mediterranean sea	يون وچ سمنڊ/بحر روم
Melting	رجائڻ/ پگهرائڻ/ ڳارڻ
Melting point	پگهرڻ جو درجو
Melt water	يخ ٽڏو پاڻي
Mercator projection	مرڪيٽر نقشن جو نظام
Mercury	پارو/ سيماب/ عطارد
Mercury thermometer	پاري جو گرمي پد ماپڻ وارو اوزار
Mere	سرحد/ نشان (ڍنڍ)
Meridian	ڊگهائي ڦاڪ
Prime meridian	وچين ڊگهائي ڦاڪ
Meridonial heat Flux	ڊگهائي ڦاڪ وهڪرو
Mesa	جبل جي چوٽي
Meso	وچولو/ وچون
Mesolithic (era)	پٿر جو وچيون دور
Meso pause	فضا جي گرم ۽ وچولي تهه کي ڌار ڪندڙ وقفو
Mesophyte	گهٽ پاڻيءَ وارا ٻوٽا
Mesosphere	فضا جو وچيون تهه/وچولو حصو
Mesozoic (era)	زمين شناسيءَ جو ٻيو دؤر
Metamorphic rock	تبديل ٿيل پٿر/ شڪل تبديل ٿيل پٿر
Meteor	شهاب ثاقب/ ڪرندڙ تارو

Meteoric	فضائی/ هوائي/ شهابي
Meteorite	آسماني پٿر
Meteorologist	موسميات جو ماهر
Meteorology	موسميات/ موسم شناسي
Meteorological satellites	موسمياتي سياره
Metropolis	وڏو شهر/ مهَا شهر
Mica	ابرق
Microclimate	ننڍي سطح جي آبهوا
Microclimatology	علمِ خورد آبهوا
Microscope	خورد بين
Midday	منجهند/ ڏينهن جا ٻه پهَر/ اڌ ڏينهن
Midland	اندروني علائقو/ وچ وارو علائقو
Mid_latitude	وچين ويڪرائي ڦاڪ
Midnight	اڌ رات
Midnight sun	اڌ رات واروسجُ
Mid noon	منجهند/ ٻه پهر
Mid_ocean ridge	وچ سمنڊ جي ٽَڪري
Migration	لڏپ/ لڏي وڃڻ
Millet	ٻاجهري
Millibars	نقشي تي هڪ جيتري هوا جي داٻ کي ظاهر ڪرڻ واريون لڪيرون
Million city	ڏهَہ لکَ آباديءَ وارو شهر
Mineral	معدنيات
Mineralogy	معدنيات جو علم

Mineral spring	معدنياتي چشمو
Minimum thermometer	گرمي جي گهٽ کان گهٽ درجهٔ حرارت معلوم ڪرڻ / ماپڻ جو اوزار
Mining	کاڻ جي کوٽائي
Minority	اقليت
Mirage	رڃ/سراب/ فريبِ نظر
Mist	ڌنڌ/ ڪوهيڙو
Misty	ڌنڌيل/ ڪوهيڙي ۾ ورتل
Mixed farming	گڏيل زراعت
Mixture	آميزه/ گاڏڙ
Model	سانچو/ نمونو/ قالب
Moderate weather	وچ ٿري مند/ معتدل موسم
Moho's scale	موهو ماپ/ پئمانو
Moisture	گهم
Mollweide's projection	مولوويڊس نقشن جو طريقو
Momentum	حرڪت جو زور
Monadnock	اڪيلو ڏڙو
Monocline	هڪ طرفي هيٺاهين
Monoculture	هڪ جنسي پوکائي
Monolith	وڏو اڀو جبل
Monsoon	چؤماسو/ موسمي برسات
Monsoon forest	موسمي برسات سبب وجود ۾ آيل جهنگ
Moon	چنڊ
Morass	ڏبڻ

Morphology	شڪليات
Morphological region	شڪلياتي خطو
Morphological system	شڪلياتي نظام
Mortality	فدائيت/موت
Mortality rate	موت جو تعداد
Mort Lake	مئل ڍنڍ
Motorway	وڏو رستو
Mound	ڊِپ/ دڙو
Moulin	برفاني چڪي
Mount	دڙو/ جبل
Mountain	جبل/ پهاڙ
Mountain climate	جابلو آبهوا
Mountain sickness	جابلو سهڪو اوچائيءَ تي تيندڙ ساهه
Mountain wind/breeze	جابلو هوا
Mouth	منهن/ وات
Mud	گپ/ گارو
Mud flat	همورا/ سڌي گپ
Mud flow	گپ وهڪرو
Mud pot	گپ جو ڪڏو
Mud rain	گپ وارو مينهن
Mud volcano	گپ وارو برندڙ جبل

↔

N

Nacreous clouds	رنگين جهڙ/ صدف جهڙ
Nationalism	قومي نظريو/قوم پرستي
National park	قومي پارڪ
Natural	فطري/ قدرتي
Natural bridge	قدرتي پل /فطري پُل
Natural gas	فطري/ قدرتي گئس
Natural hazard	فطري/ قدرتي آفت/هاڃو
Natural increase	فطري اضافو
Natural region	فطري خطو
Natural resources	قدرتي وسيلا
Nature reserve	قدرتي حفاظت گاهه
Nautical mile	ساموندي ميل
Neap tide	ننڍي چولي
Negative	منفي/ ڪاٽو
Near east	اوير جي ويجهو
Neocene (Epoch)	نيوسيني جو دؤر
Neohellenism	جديد يونانيت
Neozoic (Era)	جديد دؤر حيات
Neutral zone	غير جانبدار خطو/ علائقو
Neve	برفاني چپ
Nivation	برفاني ڪٽاءُ/ برف جو گهلجڻ
Noctilucent cloud	منور/ روشن جهڙ

Nomad	لاڏو/ رولو/ خانہ بدوش
North	اتر
Northern lights	اترائين روشني
North pole	اتريون قطب
North star	قطب تارو
Nullah	نالو (ننڍڙو وهڪرو)
Nyanza	ڍنڍ

↔

O

Oasis	نخلستان/ (برپٽ ۾ موجود اهڙي زرخيز جڳهه جتي جَرَ جو پاڻي سطح تائين ايري اچي)
Oblique fault	تيڏو ڏار /ڦاٽ
Obsequent	مٿيون پاسو/ اوچائي
Obsequent river/ stream	درياهه جو مٿيون حصو
Occident	اولهه/ مغرب
Occidental	اولاهان/ مغربي
Occluded front	مٿيون اڳ/ منڍ (ٻن هوائن جي قسم مان نهندڙ مهاڙي)
Ocean	وڏو سمنڊ/ بحر
(Antarctic Ocean	ڏکڻ چميل وڏو سمنڊ
(Arctic Ocean)	اُتر چميل وڏو سمنڊ
(Atlantic Ocean)	ائٽلانٽڪ وڏو سمنڊ
(Indian Ocean)	هندي وڏو سمنڊ
(Pacific Ocean)	پئسفڪ وڏو سمنڊ/ بحرالڪاهل
Ocean current	ساموندي وهڪرو
Oceanography	ساموندي جاگرافي/ سمنڊ بابت ڄاڻ جو علم
Oceanology	سمنڊ شناسي/ ساموندي علم
Old world	قديم/ اوائلي/ پراڻي دنيا
Olive	زيتون
Olive oil	زيتون جو تيل
On shore	ڪناري طرف/ ڪناري ڏانهن
Ooze	آلي/ نرم مٽي
Opisometer	نقشي ماپڻ وارو اوزار/ مفاصلي ماپڻ وارو اوزار

Orbit	مدار/ڦيرو/ وَر
Orbit, earth's	زميني ڦيرو/ وَر
Orbital	مدار/ گهيري بابت
Ordnance survey	تفصيلي جاچ پڙتال
Ore	ڪچو ڌاتو
Organic weathering	ڪيميائي ٽوڙڦوڙ
Organisms	جاندار جيوَ/ عضويات
Origin	شروعات/ اصل
Orogenisis	جبل سازي
Orogenic movements	جبل ساز چُر پُر
Orographic rainfall	ڪوهستاني مينهُن
Orography	جبل شناسي
Out crop	متاچرو/ پٿرن جي نهڙ واري جڳهه
Outlier	بنا پٿرن جي ٻاهريون زميني ٿهُه
Out port	ٻاهريون بندر گاهه
Outwash plain	پاڻيءَ سان ڌوتل ميدان
Overburden	وڌيل بار/(مٽيءَ يا جبل جو)
Over fall	آبشار
Overland flow	زميني پاڻيءَ جو وهڪرو
Overland route	خشڪ رستو
Over population	گنجائش کان وڌيڪ آبادي
Over spill	وڌيڪ آباديءَ جو مقدار
Ozone layer/ Ozonosphere	اوزون تهه/ آڪسيجن جي ٽن ماليڪيولن جو تهُه

P

Pacific	بحر الڪاهل /پئسيفڪ سمنڊ
Pack ice	ترندڙ برف جو جبل
Paint pot	آلي مٽيءَ جو ٻرندڙ جبل
Palaeantarctic	قديم ڏاکڻو/ پراڻو ڏاکڻو (قطب)
Palaearctic	قديم اتريون/ پراڻو اتريون (قطب)
Paleocene (epoch)	پهريون جديد دور جو منڍ
Palaeogene (epoch)	پراڻو زميني دور
Palaeography	قديم نگاري/ قديم نويسي
Paleolithic period	قديم حجري دور/ پراڻو پاهڻي دور
Palaeontography	فاسل نگاري/ پنڊپهڻ نگاري
Paleontologist	قديم حياتيات ڄاڻو
Paleontology	قديم حياتيات جو علم
Palaeothere	قديم درندا/خوني جانور
Paleozoic (Era)	قديم حياتياتي (دور)
Pangaea	پراڻو وڏو کنڊُ
Panhandle	پاڻيءَ ۾ خشڪي جو وڏڻ
Parallel	پور ويچوٽ/ متوازي
Parallel drainage	متوازي وهڪرو/ نيڪال
Parallel of latitude	ويڪرائي ڦاڪ
Parallel of longitude	ڊگهائي ڦاڪ
Paramos	ٿڏي غير آباد زمين
Parish	ننڍڙو ڳوٺ

Park savanna	سوانا باغ
Part_time farming	جز وقتي زراعت
Partial drought	جزوي سوڪھڙو
Pass	لڪ/لنگھه
Pastoral farming	پالتو جانورن جي پالنا
Pasture	گاھه جو ميدان
Patterned ground pavement	پاھڻي رستو/ پٿريلو رستو
Peak	چوٽي
Peat	نباتاتي ڪوئلو
Pebble	پٿري/بلوري پٿر
Pedocal	خشڪ زميني مٽي/ سوڪھڙي واري مٽي
Pedology	مٽيءَ جو علم
Pelagic	سامونڊي
Pelagic deposits	کليل سمنڊ جو مواد
Pelean clouds	چمڪندڙ گھاٽو جھڙ/ڪڪر
Peneplain	ميدان وانگر
Peninsula	بيٽ جھڙو/اپبيٽ
Percolation	چاڻُ /سيلابي سم
Perennial irrigation	دائمي آبپاشي
Perigee	چنڊ جو زمين جي سڀ کان ويجھو حصو
Periglacial	برفاني طرف
Perihelion	گرھه يا سَياري جو اھو حصو جيڪو سج جي ويجھو ھجي
Period	دور/ عرصو/ مدت

Periodical	منداٽتو
Periscope	طرف پيما/ طرف ماپيندڙ
Permeability	جذبيت/ جذب ٿيڻ/ سمائجي وڃڻ جو عمل
Permeable rock	سمائجي وڃڻ وارو جبل/ جاذب جبل
Permian	پرمين دور/تمام آڳاٽو زمانو
Petrology	پٿرن جو علم/ جبل شناسي
P H (scale)	هائڊروجن جي سگهہ معلوم ڪرڻ جو پيمانو (پي.ايچ ماپ)
Phases	مرحلا/ منزلون
Phases, moon	چنڊ جون منزلون/ مرحلا
Photic zone	روشن حصو
Photogrammentry	عڪسي نقشہ نگاري
Photo relief	عڪسي زميني بيهڪ نگاري
Photosynthesis	روشنائي ترڪيب (جنهن سان ٻوٽا سج مان توانائي حاصل ڪندا آهن)ضيائي تاليف
Physical geography	طبعي جاگرافي
Physical weathering	طبعي شڪست
Physiography	طبعي جاگرافي/ طبعي ارض نگاري
Piedmont	جبل جو پٻ
Piedmont angle	جبل جي پٻ جو رخ
Piedmont glacier	جبل جي پٻ جو برفاني حصو
Piedmont plain	جبل جي پٻ وارو ميدان
Pike	ٽڪريءَ جي چوٽي
Pilang	پلانگ جهنگ

Pilot balloon	رهنما ڦوڪٽو
Pipeline	تمام وڏو نالو (وهڪري جي حوالي سان)
Pit	کڏ/ چلهو
Pitch	اوج/ گهاٽائي
Plain	ميدان
Plain board	سروي ۾ استعمال ٿيندڙ سڌو تختو
Plan	تفصيلي نقشو
Plane	سڌو/سطح/ساريکي زمين
Plane table	پيمائشي ميز
Planet	گرهه/سَيارو
Planetary winds	سيارچي هوائون
Planetography	گرهه نگاري/سياره نگاري
Planetology	علم سيارات
Planetesimal	سيارن جي پيدائش جو نظريو
Planetoid	اپگرهه جهڙو
Planimeter	سطح ماپيندڙ/ ايراضي ماپيندڙ
Plankton	سامونڊي جيو
Planosol	(پلينسول) مٽيءَ جو قسم
Plantation	شجرڪاري
Plant succession	نباتاتي تبديلي جو تسلسل
Plastic relief map	پلاسٽڪ جو سطحي نقشو
Plate (earth)	پليٽ (زميني)/ سنهو تهه (ٿالهي)
Plateau	مٿاهون پٽ
Plate tectonics	زمين جي مٿاڇري جي حرڪت جو نظريو

Platform	چبوترو/ٿلهو
Pleistocene (epoch)	ارضياتي چوٿين دور جو پهريون عهد پليسٽوسيني دور
Plicate	تهدار
Placation	تهداري
Pliocene (epoch)	ٽئين ارضياتي زماني جو آخري عهد پليوسيني دور
Plug volcano	ايپي برندڙ جبل جي چپ
Plum rain	آلو بخاري جو مينهن
Plunge pool	آبشاري تلاءُ
Plutonic rocks	اندريان برندڙ جبل
Pluvial	بارشي/ برساتي
Pluviograph	مينهن جا ڄاڻو
Pluviometer	مينهن ماپيندڙ
Pluviometric coefficient	گهڻو مينهن ماپيندڙ
Ply	طبق
Podsol /Pedzol	پوڊزول (شهر)
Point	نقطو/نوڪ/نشان
Polar	قطبي
Polar air mass	قطبي هوائي زخيرو
Polar front	قطبي محاذ (منڍ)
Polar glacier	قطبي برفاني چپ
Polar outbreak	قطبي تڏي لهر
Polar winds	قطبي هوائون
Polder	پاڻيءَ جي هيٺاهين حصي واري زمين
Pole	قطب

Pole star	قطب تارو (قطبي ستارو)
Political geography	سياسي جاگرافي
Pollution	گهمر/ گدلاڻ/ آلودگي
Pollster	ننڍڙا برفاني پٿر
Polygonal karst	گهڻ ڪُنڊائتو چن پٿري خطو
Population	آبادي
Population density	گهاٽي آبادي
Population explosion	آباديءَ ۾ شديد واڌارو
Port	بندرگاهه
Portage	درياهي منتقلي
Posit movement of sea level	سمنڊ جي متاچري جي هاڪاري چرپر/ مثبت حرڪت
Post glacial	برفاني دور کان پوءِ وارو دور
Power	قوت/ طاقت
Prairie	پريري بنا وڻن جي چراگاهه (اتر آمريڪا)
Prairie soil	چراگاهي مٽي
Precambrian	زمين زندگيءَ کان اڳ وارو دور/ڪيمبرين دور کان اڳ
Precipitation	گهمجڻ/سمجن/ماڪ
Precipitation day	گهمجڻ/ماڪ وارو ڏينهن
Pressure	داٻ/ دٻاءُ
Pressure gradient	داٻ جي ڍال
Pressure system	داٻ جو نظام
Prevailing winds	مروج هوائون
Primary	ابتدائي/ بنيادي

Primary industry	ابتدائي صنعتون
Primary product	ابتدائي/ بنيادي شيون
Primary wave	ابتدائي لهر (زلزلي جي)
Primate	باندر سطح جو ابتدائي انسان
Primate city	سڀ کان وڏو شهر
Prime meridian	وچ ڊگھائي ڦاڪ
Principality	سلطنت
Producer	پيداوار ڪندڙ
Producer goods	پيداواري شيون
Productivity	پيداواري صلاحيت
Profile of equilibrium	متوازن پروفائيل
Proglacial lake	برفاني ڍنڍ کان اڳ
Projection	نقشن جو نظام
Protected state	محفوظ علائقو
Protectorate	انتظام هيٺ علائقو
Province	صوبو
Petropod Ooze	پيٽروپوڊ آلي مٽي / گپ
Pueblo	آمريڪا جو هڪ ڳوٺ
Push_pull factors	ڪشش جا سبب
Puszta	هنگري جي گاهه جي ميدان جي سطح
Pygmy	گهٽ قد وارو/ ڊينڊو/ چامڙو
Pyramidal peak	مخروطي چوٽي
Pyrheliometer	شعاع ماپيندڙ (سج جو) / شعاع پيما
Pyrometer	تپش ماپيندڙ (اوزار)

↔

Q

Qanat	زمين اندر آبپاشي رستو
Quadrant	چوٿون حصو/ پاءُ گول
Quadrate	چورس/ چوڪندو
Quag/Quigmire	ڌٻڻ
Quake	زلزلو
Quaking bog (Quagmire)	ڏڏندڙ ڌٻڻ/ متحرڪ ڌٻڻ
Quantification	مقدار جو تعين
Quantitative	مقداري
Quarry	پٿر جي کاڻ
Quartz	(پٿر) سخت پٿر/ گار پٿر
Quartzite	غير معمولي سخت پٿر
Quaternary (period)	زمين سڃاڻڻ وارو چوٿون دور
Quicksand	ڌٻڻي زمين/تڪي واري/چورگپ

R

Race	نسل/ ٻُڙ
Radar metrology	موسم شناسي
Radial drainage	شعاع نيڪالي
Radiation	شعاع/ تيک/تابڪاري
Electromagnetic radiation	بجليءَ وارو چقمقي شعاع/تابڪاري
Solar radiation	شمسي شعاع/تابڪاري
Terrestial radiation	زميني شعاع/تابڪاري
Radiation fog	شعاعي ڌُنڌ/ ڪوهيڙو
Radioactive dating	تابڪاري تاريخ سازي
Radio carbon dating	ريڊيو ڪاربن وسيلي تاريخ سازي
Railway gauge	ريلوي لائين جي ويڪر
Rain	مينهن/ برسات/ بارش
Rainbow	اندلٺ
Rain day	برساتي ڏينهن
Rain fall	مينهن/ برسات
Coastal rainfall	ساموندي ڪناري جي برسات
Convectional rainfall	طوفاني برسات
Orographic rainfall	ڪوهستاني برسات
Rainforest	برساتي جهنگ
Rain gauge	مينهن ماپيندڙ(اوزار)
Rain shadow	برسات پناهه(جتي گهٽ مينهن پوندو هجي)
Rain spell	مختصر برساتي دور

Rainy	مينهوڳي/ برسات (مينهن سان پريل)
Rainy season	مينهوڳيءَ جي مند
Raised beach	مٿي آيل ڪنارو
Ranching	وڏي پيماني تي پالتو جانورن جي پالنا
Rand	رينڊ درياهہ جي ڀنهي پاسن واري متاهين زمين
Random	بي ترتيب
Range	تفاوت (جابلو سلسلو)
Annual range	ساليانو تفاوت
Daily range	روزانو تفاوت
Ranging rod	سروي ۾ استعمال ٿيندڙ لٺ (جيڪا پوائنٽ جي نشان طور استعمال ٿيندي آهي)
Rapid	تيز/ تکڙو/ تکو
Rational horizon	مناسب/ حقيقي افق
Ravine	سوڙهي ماٿري
Raw material	ڪچو مال
Reach	درياهہ جي پهچ
Reactant	عامل/عمل ڪندڙ
Reclamation (land)	زرعي ايراضي جي بازيابي
Rectangular drainage	مستطيل وانگر نيڪال/ وهڪرو
Recycling	ٻيهر استعمال قابل بڻائڻ
Red clay	ڳاڙهي چيڪي مٽي
Red mud	ڳاڙهي گپ/ ڳاڙهو گارو
Red sea	ڳاڙهو سمنڊ
Reef	سامونڊي ڏاٽو

Reflection	عڪس/ اولڙو
Reflection coefficient	اولڙي جي شرح
Reg	پٿريلو ميدان
Reglation	پيهر ڄمڻ (برف جو رجي پيهر ڄمڻ)
Regime	قدرتي نظام/ وهڪري جو دور
Region	علائقو
Regional geography	علائقائي جاگرافي
Regionalism	علاقائيت
Regolith	سَياري مٽيءَ جو تهه
Regosol	ريگوسول مٽي
Regur	ريگر/ ڪپهه جي زرخيز ڪاري مٽي
Rejuvenation (river)	درياهي موٽ/ تجديد (درياهہ جي)
Relative humidity	نسبتي گِهمَ
Relit land form	باقياتي/ آثارن جا نقش
Relief map	ايريل طبعي نقشو
Relief model	طبعي شڪل جو نمونو
Relief road	امدادي رستو
Remote sensing	هوائي معلومات
Reservoir	حوض/ پاڻيءَ جو ذخيرو
Residual mountain	رهيل/ باقي بچيل جبل
Resources	وسيلا
Resource management	وسيلن جو منظم استعمال
Retrogradation (river)	ابتي چال وارو (درياهہ)
Revolution (earth)	ساليانو ڦيرو

Ribbon development	وڏن رستن سان گڏ گڏ ڪنهن شهر جي رهائشي علائقي ۾ واڌ
Ridge and valley relief	ٽڪرين ۽ ماٿرين تي مشتمل زميني بيهڪ
Rift valley	ڏريل ماٿري
Rill erosion	نالي جهڙي ڪٽر
Rime	پارو/ ڇميل ماڪ
Ring road	گولائي وارو دڳ
Riparian	درياهہ ڪناري
Ripple	هلڪي لهر
Rise	دڙو/ اڀرڻ
River	درياهہ/ ندي
River basin	درياهي ترو
River capture	درياهہ جي پڪڙ (گرفت)
Rive load	درياهي بار/ بوجهہ
River port	درياهي بندرگاهہ
River profile	درياهي اڌ رخ
River terrace	درياهي چبوترو
Rivulet	ننڍو درياهہ / ننڍي ندي
Road	رستو/ دڳ
Road metal	پڪو رستو(ننڍڙن پٿرن سان ٺهيل سخت رستو)
Road stead	مستقل رستو/ قدرتي لنگر گاهہ / ٻيڙين جو لنگر گاهہ
Roaring forties	گجندڙ بلند آواز

S

Sabulous	وارياسو/ ريگستاني
Saddle	پاڪڙو
Salinel/salina	ڪاري/ نمڪين ڍنڍ
Saline soil	ڪاري/ ڪلراٺي مٽي/ لوڻياٺي مٽي
Salinity	ڪاراڻ/ لوڻياڻ/ ڪلر
Salinization	مٽيءَ ۾ لوڻ جي گهٽائي
Salpausselka	بجريءَ جي ٽڪري/ جبل
Salt	لوڻ
Salt dome	لوڻ جو قبو
Salt flat	لوڻاٺو مٿاچرو
Salt lake	لوڻياٺي ڍنڍ
Salt marsh	لوڻياٺي ڏهڻ
Salt pan	گهٽ گهرو نمڪين کڏو
Salt plug	لوڻياٺي چپ
Sand	واري/ ريتي
Sand bar	واريءَ جا سلا (سيخ)
Sand drift	واريءَ جي منتقلي
Sand dune	واريءَ دڙو
Sand shadow	وارياسو پاڇو
Sand sheet	وارياسي چادر
Sand stone	وارياسو پٿر/ ڀُرڀرو پٿر
Sand storm	واريءَ جو طوفان

Sanson flamsteed projection	سينسن فيليمسٽيڊ نقشن جو نظام
Saprophyte	گند خور ٻوٽو
Sarsen (stone)	اوائلي زماني جو پٿر / سارسن پٿر
Satellite	اپگرھ / تابع / مصنوعي چنڊ
Satellite town	سياراتي شهر / وڏي شهر جي ويجهو منصوبہ بنديءَ تحت ٺهيل شهر
Saturn	زحل
Saturation	سيرابي / سيراب ٿيل / راس ٿيل
Savanna	گرم علائقي جو گاهہ / سوانا گاهہ جا ميدان
Saxicolous	پٿرائون / جابلو
Saxifrage	پٿر توڙ
Scale	پيمانو / ماپ / ڇلر
Scar	داغ / ٽڪو / نشان / مٽيءَ کان عاري بيٺل جبل
Scar	ڪڙو / اپو / سڌو
Scarcity	اٿاٿ / قلت
Scarification	ڪرڙڻ / رهڙڻ
Scattering	(روشنيءَ جي) پکيڙ / ڦهلايل
Schist	ورقي جبل / تهدار جبل
Sclerophyll	سخت پتن وارا ٻوٽا
Scotchmist	اسڪاٽ لينڊ جو گهرو ڌنڌ
Scour	وير جي ڪري سمنڊ ڪناري تي ٿيندڙ ڇيڄ ڊاهہ / تيز وهڪري سبب گهرائيءَ ۾ ايندڙ واڌ
Scree	پٿرن جا ننڍڙا ٽڪرا / جابلو پٿرن جو ڪنڊائتو مواد

Scrub	ٻوڙا/ ننڍڙا ٻيڻيا وڻ/ قد جا ننڍا وڻ
Scud	اُڏامندڙ ڪڪر/اڏندڙ ڇمر
Sea	سمنڊ
Sea arch	سامونڊي محراب
Sea breeze	سامونڊي هوا/ سامونڊي هيرَ (سمنڊ کان خشڪيءَ طرف گهلندڙ ٿڌي هوا)
Sea floor	سامونڊي فرش
Sea ice	بحري برف
Sea level	سمنڊ جو متاچرو/ سطح
Sea loch	سامونڊي ڍنڍ
Sea mile	سامونڊي ميل (جنهن ۾ 6080 فٽ هوندا آهن)
Sea mountain	سامونڊي جبل
Sea port	سامونڊي بندرگاهه
Sea route	سامونڊي رستو
Season	موسم/ مُندَ
Seasonal	موسمي/ مندائتي
Secondary	ثانوي/ ٻيو درجو
Secondary depression	ثانوي طوفان کان اڳ وارو گهٽ داٻ
Secondary growth	ثانوي واڌ/ ثانوي افزائش
Secondary wave	ثانوي لهر/وِيرَ
Secular	تمام ڊگهي عرصي تي مشتمل (غير مذهبي دور)
Sedentary agriculture	خاموش/بي حرڪت/ مقيم زراعت

Sediment	رءُ/ تري واري مٽي/ لَٽُ/ ذرڙا
Sedimentary rocks	رءُ جا پٿر/ تهدار پٿر
Sedimentation	رءُ چڙهڻ/ لٽ سٽجڻ/ تهدار
Seepage	سِمَ (پاڻيءَ جو سيمو) / پوسل
Seiche	پاڻيءَ جي مٿاڇري واري تبديلي
Seif dune	وڏو دڙو
Seismic	زلزلي متعلق
Seismic focus	زلزلي جو مرڪز
Seismic sea wave (tsunami)	سامونڊي زلزلي جي لهر (سونامي)
Seismogram	زلزلي کي ماپيندڙ اوزار/ زلزلي جي شدت جي ماپڻ جو اوزار
Seismograph	زلزلو ليکيندڙ /ماپيندڙ/ ڏسيندڙ لڪير
Seismography	زلزلي بابت ملندڙ معلومات / زلزلو ماپڻ/ ليکڻ جو عمل
Seismology	زلزلي جو علم (زلزلن جي ڄاڻ)
Selva/selvas	ساون وڻن وارا ٻيلا
Semi arid, semi desert	اڌ بياباني / نيم صحرائي
Semi natural vegetation	نيم قدرتي نباتات
Send	موج جي لاهي/ موڪلڻ
Sericulture	پٽ ڪينئون پالڻ
Sierra	جابلو سلسلو
Settlement	آبادي/ رهائشي علائقو
Sextant	زاويي جو ڇهون حصو/ ڪنڊ ماپڻ جو اوزار

Shade temperature/ screen temperature	چانوري جو گرمي پد
Shale	تهدار پٿر
Shallow	تانگهو/ تراڪڙو/ گهٽ گِهرو
Shamal	عراق جي گرميءَ واري طوفاني هوا
Share cropping	شراڪتي زراعت
Sheep tracks	ننڍا ڏاڪا/ رڍن جي هلڻ وارو رستو
Sheep walk	رڍن جي چرڻ وارو ميدان
Sheet erosion	هڪ ڪري پاڻي ڪٽر
Shelf	جبل جي ڪناري/ ريتي/ ترائي (ساموندي ڪنارو)
Shelter belt	پناهگاهه واري پٽي
Shield volcano	برندڙ جبل/ لاوا سان مڪمل ڍڪيل برندڙ جبل
Shifting cultivation	مٽ سٽ واري زرزعت/ متحرڪ زراعت
Shingle	ڪناري وارا پٿر/ بلوري
Ship canal	بحري جهازي ندي
Shoal	سمنڊ هيٺ پيٽ
Shooting star	ٽٽل ستارو/ ڪرندڙ تارو
Shore line	ساموندي ڪناري واري پٽي
Shott	وقتي نمڪين ڍنڍ يا ڍبڻ
Silica	چيڪي مٽي/ ريتي/ سليڪا (معدنيات)
Silt	بجري/ لٽ/ رائو
Silurian (period)	سلوري (دور) / 35 ڪروڙ سال پراڻو دور
Silver	چاندي

Silviculture	جهنگ جي افزائش
Sima	سيما (سليڪون ۽ ميگنيشم سان ٺهيل زمين جو ٻيو نمبر تهه)
Simoom	گرم ۽ خشڪ هَوا (آفريڪي برپٽ ۽ عرب ريگستان جي گهلندڙ هَوا)
Sink hole	ڪيف جهڙو زميني سوراخ
Sirocco	ڏکڻ اتلي طرف گهلندڙ هوائون
Skerry	ننڍڙو جابلو ٻيٽ
Sky cover	جهڙ سان ڍڪيل آسمان جو تناسب
Slaking	پُسيل/ پاڻي مليل
Slate	ڪارو مٽيءَ وارو پٿر
Slip surface	ترڪندڙ/ ترڪڻ وارو مٿاڇرو
Slope	هيٺاهين / لاهي
Slum	شهر جو پوئتي پيل / غريب حصو
Small holding	گهٽ ايراضي زراعت
Smog	ڌنڌ ۽ دونهين جو ميلاپ (دونهين جو ڌنڌ)
Smokes	دونهون
Snow	برف/ پارو
Snow avalanche	برفاني ڇپ
Snow bridge	برفاني پل
Snow field	برفاني ميدان
Snow lake	برفاني ڍنڍ
Snow gauge	برف باريءَ جو پيمانو

Snow line	جبل جي برفاني حد بندي
Sockets (rocks)	کانچا/ خانا (جابلو/ پاهڻي)
Soft Hail	نرم ڳڙو/ برف جي گول ٽڪرن جي نرم برسات
Soft wood	نرم ڪاٺي (ڪاٺ جو هڪ قِسم)
Soil	مٽي/ خاڪ
Soil conservation	مٽيءَ جي حفاظت
Soil creep	(ڪشش سبب) مٽيءَ جو سُرڪڻ
Soil erosion	مٽيءَ جي ڪٽڻ/ رڳڙجڻ/ مٽيءَ جي کاڌ
Soil horizon	زميني افقي تهُه/ مٽيءَ جو افقي تهه
Soil series	مٽيءَ جي ترتيب/ مٽيءَ جو گروهي تسلسل
Soil texture	زمين/مٽيءَ جي بناوت
Soil type	زمين/مٽيءَ جو قسم
Soil water	زميني پاڻي/مٽيءَ وارو پاڻي/ مٽيءَ جو پاڻي
Solar	شمسي/ سج وارو
Solar day, mean	مجموعي شمسي ڏينهن
Solar eclipse	سج گرهڻ
Solar furnace	شمسي توانائيءَ واري ڀٺي
Solar radiation	شمسي شعاع/تابڪاري
Solar system	نظامِ شمسي
Solar year	شمسي سال
Solarimeter	شمسي ماپو
Solidification	سخت ٿيڻ/جمڻ/ پٿرائڻ
Solonchak (white alkaline soil)	اڇي مٽي

Solonetz (Black alkaline soil)	ڪاري مٽي
Solstices	اهو وقت جڏهن سج خطِ استوا کان گهٽ پري هوندو آهي
Summer solstices	دنيا جو وڏي ۾ وڏو ڏينهن جيڪو اُتر اڌ گول ۾ 21 جون ۽ ڏکڻ اڌ گول ۾ 22 ڊسمبر تي ٿيندو آهي
Winter solstices	دنيا جو وڏي ۾ وڏو ڏينهن جيڪو اُتر اڌ گول ۾ 21 جون ۽ ڏکڻ اڌ گول ۾ 22 ڊسمبر تي ٿيندو آهي
Solution	ڳارو
Solvent	ڳاريندڙ
Sonnenseite	(استوارخ واريون) جابلو هيٺايون
Sonometer	آواز ماپيندڙ/سمنڊ جي اونهائي ماپڻ وارو اوزار
Sorghum	جوئَر جو فصل
Sounding	سامونڊي اونهائيءَ جي ماپ/ پيمائي/ گهرائي
Sounding balloon	هوا ماپ ڦوڪڻو
Source	ذريعو/ سرچشمو
South	ڏکڻ
Southern hemisphere	دنيا جو ڏاکڻ و اڌ گول
Southerly buster	تڏي قطبي هوا (ڏاکڻي)
Southern circuit	ڏاکڻو ڦيرو/ ڏاکڻو گشت
Southern cross	ڏاکڻو صليب (قطبي تارو)
Southern lights	ڏاکڻي روشني
Southern magnetic pole	ڏاکڻو چقمقي قطب

South pole	ڏکڻ قطب
Soya bean	رَهَان (ڪائڻ وارا رَهَان)
Spa	چشمي جو صاف پاڻي
Specific humidity	خاص قسم جي گهِمَ/ مخصوص گهم
Speckled rock	داغدار جبل/ داغدار پٿر
Speleology	غار شناسي
Sphere of influence	منڊل جو اثر/ دائرو
Spinifex	سئيءَ جهڙو گاهه
Spoil	خراب ٿيڻ
Spot height	نقشي جي مٿاهين ظاهر ڪرڻ واري نشاني/ مٿاڇرو هنڌ/ نقطو
Spring	بهار جي مند/ چشمو
Spring equinox	بهار جي مُند وارو هڪ جيترو رات ۽ ڏينهن
Spring line	چشمن جي قطار
Spring tide	تمام وڏي ويرَ (جيڪا چنڊ جي تبديلي سبب وجود ۾ ايندي آهي)
Sprit level	مٿاڇري جي سڌائي معلوم ڪرڻ وارو اوزار (سطح جي هڪ ڪرائي معلوم ڪندڙ اوزار
Spur	ڪنڌي نما جابلو شاخ/ ٽڪرو/ جبل جو حصو
Squall	آنڌي/ طوفان (مختصر آنڌي)
Stack	ڪناري پرسان ننڍڙو جابلو بيٺ/ اُڀو جبل
Stage, river	درياهي مرحلو
Standard	معياري

Standard hill slope	معياري جابلو هيٺائين/ لاهي
Standard parallel	نقشن ۾ استعمال ٿيندڙ معياري لڪير (معياري ويڪرائي ڦاڪ)
Standard time	معياري وقت
Stationary	ساڪن/ بيٺل/ جنهن ۾ ڪابه حرڪت نه هجي
Statute mile	قانوني ميل
Staple	مکيه پيداوار/ خاص پيداوار
Star dune	ستاري جهڙو ڊڙو
State	رياست/ مملڪت
Steam fog	ٻاف/ ڌنڌ
Steel	فولاد/ اسٽيل
Steppe	بيابان وارا ٻوٽا
Stereographic projection	اسٽيريوگرافڪ نقشن جو نظام
Stereoscope	مجسمہ بين (تصويرن ۾ خاڪن ۾ استعمال ٿيندڙ اوزار)
Stock	ذخيرو
Stone	پٿر
Stone age	پٿر جو دؤر
Stone polygons	گهڻ رخو پٿر
Stone river	پٿريلو درياهہ
Storm	طوفان
Storm beach	ساموندي طوفاني ڪنارو
Storm beaten	طوفان زده

Storm belt	طوفاني پٽي
Storm card	طوفان جهڙو
Storm centre	طوفان جو مرڪز
Storm sugar	طوفاني بلند موج
Strait	اهڙي (سوڙهي) سوڙهي جاءِ جتان ٻن سمنڊن جو پاڻي پاڻ ۾ ملندو آهي / تنگ (سمنڊ)
Strata	پٿريلا تهه / جابلو تهه
Strath	کُليل درياهي ماٿري
Stratification	(واريا سي پٿرن جي) تهه بندي
Stratified	تهه دار (پٿر)
Stratus clouds	تهدار جُهڙ/ طبقدار ڪڪر (جيڪي مٿان ڪارا ۽ هيٺان اڇي رنگ جا هوندا آهن ۽ سمورو آسمان ڍڪي ڇڏيندا آهن)
Stratigraphy	زميني تهن جو سائنسي علم
Stratocumulus	(ڳتيل) تهن وارو جُهڙ/ ڪڪر
Stratosphere	مٿاهون منڊل/ وايو منڊل جو ٻيو دائرو/ تهُه
Strato volcano	تهدار آتش فشان/ تهدار ٻرندڙ جبل
Stratum	زمين جي مختلف پٿرن جي تهن جي ترتيب
Stream	وهڪرو/ندي/ درياهه
Stream number	درياهي تعداد
Stream Order	درياهي ترتيب
Stress	داٻ / دٻاءُ
Striations	ننڍڙا ڏار/ ننڍڙا چير
Strip cultivation	پٽيءَ دار پوکي

Strip mining	پٽيءَ دار کاڻ جي کوٽاهي
Structure	بناوٽ/ اڏاوت/ جوڙجڪ
Sub glacial	ٿڌ جي هيٺان
Sub aerial	زيرِ هوا
Submarine	زيرِ سمنڊ (سمنڊ جي هيٺان)
Submerged forest	پاڻيءَ هيٺ آيل ٻيلو
Sub polar region	نيم قطبي خطو
Subsequent river	ثانوي درياهه
Subsidence	تهه نشيني
Subsoil	مٽيءَ جي هيٺان
Subtropical region	معتدل/ نيم گرم علائقو
Sudd	گاهه ۽ ٻوٽا (نيل درياهه جا)
Summer	گرميءَ جي مند
Summit	جبل جي چوٽي
Sump	حوض/ کڏ
Sun	سج
Sunrise	سج جو اڀرڻ
Sunset	سج جو لهڻ
Sunshine	سج جي روشنيءَ جو زمين تي پوڻ وارو عمل
Sunshine recorder	اُس ماپيندڙ پيمانو
Sunspots	سج جا داغ
Super cooling	نهايت ٿڌو/ ٺريل
Superficial deposit	مٿاڇرو تهه/ مٿاڇرو ذخيرو

Surf	پاڻيءَ جي موج / پاڻيءَ جي لهر (پاڻيءَ جي لهرن سبب پيدا ٿيندڙ گَج / جهاڳ)
Surface flow	مٿاڇرو وهڪرو
Surgy	موجزن
Survey	جاچ پڙتال / جائزو / معائنو
Surveying	پيمائش ڪرڻ
Swallow hole	ڪيف جهڙو کڏو
Swamp	ڍيڻ / چڪڻ واري زمين
Swell	روزانو پاڻيءَ جو لهڻ چڙهڻ
Synoptic chart	موسمياتي نقشو / موسمياتي چارٽ

◄►

T

Table land	ايريل/ مٿاهين زمين
Table mountain	جابلو مٿاچرو/ سطح
Tacheometer	مفاصلي ماپڻ وارو اوزار
Tachylite	(ڪارو آتش فشان وارو) شيشي جهڙو پٿر
Talus	جبل جي پاڙ ۾ ننڍا ننڍا پٿر
Talus cone	ننڍن پٿرن جو ڍير
Talus creep	ننڍن پٿرن جو سرڪڻ
Talus slope	ننڍن پٿرن جي لاهي/ هيٺائين
Taran	ننڍڙي برفاني جابلو ڍنڍ
Tea gardens/Plantations	چانهه جا باغات
Tear fault	اپو ڏار/ رخنو
Tectonic	تعميري
Temperature	حرارت/ درجه حرارت
Temperate	مناسب/ وچ ٿرو/ معتدل
Temporary base level	عارضي بنيادي سطح
Tension	ڇڪ/ زور
Terra	مٽي/ خاڪ/ زمين
Terrace	ڏاڪڻ/ ڏاڪڻ جهڙي هيٺائين واري درياهي زمين
Cut rock terrace	ڪٽيل پٿرن جي ڏاڪڻ جهڙي هيٺائين
River terrace	درياهي ڏاڪڻ جهڙي هيٺائين
Terrace cultivation	(ڏاڪڻ جي شڪل جهڙي) زراعت
Terrain	جبلن واري قدرتي زمين

Terrestrial	ڌرتي متعلق / ارضي
Terrestrial magnetism	زميني مقناطيسيت
Terrestrial radiation	زميني شعاع
Terrigenous	زميني / زمين مان پيدا ٿيل
Terrestrial waters	علائقائي سمنڊ / ڪنهن خاص ملڪ جي سامونڊي حد
Tertiary (period)	زمين شناسيءَ جو ٽيون دؤر
Tetrahedral theory	ڪنڊن جي ڪنڊن مُٽڻ جو نظريو / چوسطحي نظريو
Thaw	پگهرجڻ / برف رجڻ
Thaw lake	ڳريل برف واري پاڻي جي ڍنڍ
Theodolite	(زمين جو) زاويو پيما
Thermal	حرارتي
Thermal belt	حرارتي پٽي
Thermal conductivity	حرارتي پسر (موصوليت)
Thermal diffusivity	حرارتي نفوذيت
Thermal equator	حرارتي خطِ استوا
Thermal spring	گرم پاڻيءَ جو چشمو
Thermogram	تپشي نقشو
Thermograph	تپش نگار
Thermometer	تپش ماپيندڙ اوزار / حرارت پيما
Thermosphere	تمام وڏو وايومنڊل جو تهه
Thicket	گهاٽا ٻوڙا
Thorn brush	ڪنڊن وارا ٻوڙا
Thorn forest	ڪنڊن وارو جهنگ

Thrust fault	ننڍي ڪُنڊ وارو ڏار
Thunder storm	گجگوڙ/ طوفان
Tidal current	ويرُن جي ڏينهن وارو وهڪرو/ هيٺ مٿاهون وهڪرو
Tidal day	ويرُن جي ڏينهن وارو وهڪرو
Tidal wave	ويرَ مان ٺهندڙ چولي/ ٻوڏ واري لهر
Tide	ويرَ (پاڻيءَ ۾ پيدا ٿيندڙ تمام وڏي چولي)
Neap tide	ويرَ جو قِسم (چاڙُهه)
Spring tide	وير جو قِسم (وڏو چاڙهه)
Till	برفاني مٽي
Timber line	عمارتي ڪاٺ
Time	وقت
Topography	ڌرتيءَ جي مٿاڇري وارن حصن جو علم (زمين جي هيٺ مٿاهين بابت ڄاڻ ڏيندڙ علم)
Topology	علم مقامات
Top soil	مٿاڇري مٽي
Tor	اڪيلي جابلو چپ
Tornado	طوفان/ واچوڙو
Torrid zone	سخت گرم هنڌ
Trade route	تجارتي رستو
Trade winds	تجارتي هوائون
Transpiration	ٻاف جو اخراج
Transport, means of	بار برداري جا ذريعا
Transportation	باربرداري
Transverse	ترڇو/ آڏو

Transverse coast	ترڇو ساموندي ڪنارو
Transverse dune	ترڇو دڙو
Transverse valley	اهڙي ترڇي ماٿري جيڪا جبلن کي ڪٽي
Treaty port	قراردادي بندرگاهه
Tree line	جابلو وڻن جي قطار
Trellis or trellised drainage	چاري دار نيڪال
Trench	ساموندي کڏ
Triassic (period)	جراسي ڪان اڳ وارو زمانو
Tributary	درياهه جي شاخ/ ملندڙ شاخ
Tripod stand	ٽن پيرن واري ميز (سروي ۾ استعمال ٿيندڙ)
Tropical	سرطان جا خطا
Tropical cyclone	گرم خطي جو طوفان (واچوڙو)
Tropical gross land	گرم خطن وارا گاهه جا ميدان
Tropical rain forest	گرم خطن وارا برساتي جهنگ
Tropical revolving storm	گرم خطن وارا گردشي طوفان
Tropic of cancer	زمين جو خطِ سرطان وارو گهيرو
Tropic of Capricorn	زمين جو خطِ جدّي وارو گهيرو
Tropics	مدارَ/ زميني دائرو
Troposphere	(وايومنڊل جو) پهريون تهه
Trough, glacial	برفاني حوض
Trough compass	قطب نما/ اتر معلوم ڪرڻ وارو اوزار
Trough, of low pressure	گهٽ داٻ وارو کڏو
Truck farming	ڀاڄي/ سبزي جي پوکائي (تجارتي)
True horizon	اصل نظر دائرو/ حقيقي افق

Truncated spur	ڪٽيل يا ننڍو زمين جو ٽڪرو
Trust territory	وقف ڪيل حدون/ طئي ٿيل علائقو
Tsunami	ساموندي زلزلي جي لهَر
Tuff	ٻرندڙ جبل جي خاڪ ۽ رک سان وجود ۾ ايندڙ
Turbulence	وايو منڊل جي هيٺئين تهہ ۾ هوا جي بي قاعده چُر پُر
Twilight	شفق/ نماشام
Twinkle	ٽمڪڻ
Twister	چڪر ڪائيندڙ (واچوڙو) / مروڙا ڪائيندڙ

U

Ultra basic rock	انتهائي ڪارو پٿر
Umbra	پاڇو/ ڇانورو
Unconformity	زمين جي پٿرن جا پراڻا ۽ نوان جدا جدا تهه
Unconsolidated	اهڙو مواد جيڪو ڏار ڏار يا ڪليل هوندو آهي
Under cliff	سامونڊي هيٺيان تهه
Under current	وهڪري جي هيٺان/ وهڪري جي زد ۾
Underflow	هيٺاهون وهڪرو
Undertow	هيٺاهون وهڪرو جيڪو مٿين وهڪرن جي مخالفت/ضد ۾ وهندو آهي.
Undulations	لهردار سطح/ لهرن وارو مٿاڇرو
Uniform	هڪ ڪرو/ هڪ جهڙو/ ساڳيو
Unit	ايڪو
Universal time	عالمي وقت
Universe	ڪائنات
Universology	ڪائنات جو علم
Unloading	سامان جو لهڻ
Unstable atmosphere	غير مستقل وايومنڊل
Upland	بلند/ مٿاهون علائقو
Upper atmosphere	مٿاهون وايومنڊل
Upper winds	مٿاهيون هوائون
Uranology	فلڪيات جو علم
Urban	شهري
Urban sprawl	شهري ڦهلاءُ
Urban settlements	شهري آباديون
U shaped valley	برفاني جبل جي تراڪڙي شڪل جهڙي ماٿري (انگريزي اکر U جهڙي شڪل واري ماٿري)
Uvcala, ounacala, vala	چوني جي پٿر واري علائقي ۾ وڏي ڪڏ

↔

V

Vacuum	خلا/ خال
Vale	ويڪري ماٿري
Valley	ماٿري/ وادي
Valley glacier	برفاني ماٿري
Valley wind	رات جو ماٿريءَ جي ٿڌي هوا
Vapourisation	بخارجڻ جو عمل
Vapour pressure	بخاراتي داٻ
Vapour trail	بلندي تي هوائي جهاز جي خارج ٿيل دونهين جو نشان
Vegetation	ساوڪ/ نباتات
Vein	رڳ/ درز/ ڏار
Velocity	رفتار
Average velocity	سراسري رفتار
Peak velocity	انتهائي رفتار
Uniform velocity	هڪ جهڙي رفتار
Variable velocity	تبديل ٿيندڙ رفتار
Vent	ٻرندڙ جبل جو سوراخ
Venus	زهره (سَيّارو)
Vernal spring equinox	بهار جي مند ۾ برابر وارو رات ۽ ڏينهن (21 مارچ)
Vertical	اُڀو
Vertical heat flux	گرمي جو عمودي وهڪرو
Village	ڳوٺ
Viscous lava	پاڻياٺو لائو (پاڻياٺ وارو لاوا)

Visibility	صاف چٽو نظر ايندڙ
Visible horizon	نمودار افق (نظر ايندڙ افق)
Viticulture	شراب جي لاءِ انگور جي ڪاشتڪاري
Volcanic	آتش فشاني / ٻرندڙ لاوا وارو
Volcanic ash	آتش فشاني خاڪ/ ٻرندڙ جبل جي خاڪ
Volcanic bomb	آتش فساني گولو
Volcanic cinders	آتش فشاني رڪ
Volcanic dust	آتش فشاني مٽي / ڌوڙ
Volcanic eruption	آتش فشان جو زمين مان نڪرڻ
Volcanic neck	سوڙهو آتش فشاني رستو
Volcanic plug	آتش فشاني ٻنجو/ٻوچ
Volcano	ٻرندڙ جبل/ آتش فشان
Vole	جهنگلي ڪئو
Volcanology	آتش فشان جو علم/ٻرندڙ جبل جي ڇاڻ جو علم
V shaped depression	انگريزي اکر V جي شڪل جهڙو ڪڏو
V shaped valley	انگريزي اکر V جي شڪل جهڙي ماٿري
Vulcanicity	آتش فشاني حالت
Vulcanism	آتش فشاني عمل

W

Wadi (Arabic)	عام طور خشڪ رهندڙ پاڻيءَ جو رستو
Wade	پاڻي يا گاري جي مٿان (گهمڻ)
Warm front	گرم مهاڙي
Warm sector	گرم هوا جو علائقو
Water	پاڻي
Water devide/shade	پاڻي ونڊڻ
Water fall	آبشار
Water gap	پاڻي ڦوٽ (خال)
Water hemisphere	پاڻيءَ وارو ڌرتي جو اڌ حصو
Water parting	پاڻي ونڊڻ
Water power	پاڻيءَ جي طاقت
Water spout	طوفاني ڦوهارو
Water table	جَرُ/ پاڻيءَ جي سطح
Weather	موسم/ مند
Weather office	موسميات جي آفيس
Weather center	موسمياتي مرڪز
Weather conditions	موسمي حالتون
Weather data	موسمي انگ اکر
Weather elements	موسمي جزا
Weather extremes	موسم جي انتها
Weather forecast	موسمي اڳ ڪٿي
Weather front	موسمي محاذ

Weather maps	موسمي نقشا
Weather radar	موسمي ريڊار
Weather station	موسمي اسٽيشن
Weather warning	موسمي چتاءُ
Westerlies	اولهه واريون (هوائون)
Weight and dry bulb thermometer	خشڪ ۽ آلي/ گِهميل هوا جي حرارت معلوم ڪرڻ جو آلو/ اوزار
Wet day	گهميل/برسات وارو ڏينهن/ پسيل ڏينهن
Wheat belt	ڪڻڪ جي پئداوار وارو پٽو
Whirlpool	گولائي وارو وهڪرو/ ڪُنُ
Whirl wind	گولائي ۾ گهلندڙ هواءِ
Wind	هوا
Wind break	هوا روڪ (جا سبب)
Wind vane	هوا جي رخ معلوم ڪرڻ جو اوزار
Windward	هوائي پاسو
Winter	سياري جي مند/ موسم
Wood	ڪاٺ/جهنگ
Wrought iron	ڪمايل لوهه/گهاڙو لوهه
Wrick	مڙيل/جُهڪيل

↔

X

Xenolith (Greek)	پٿر جو قسم
Xenophobia	ڪنهن ٻئي ملڪ جي ماڻهن جو ڊپ
Xerotropic	خشڪ رُخ
Xerosis	خشڪي
Xerophyte	خشڪيءَ جا ٻوٽا ۽ وڻ/نباتات
Xiphoid	شمشير جهڙو نظارو
Xyloid	ڪاٺ وانگر
X–Weather	خراب موسم / مند
Xenon	وزندار گئس / ڳري گئس

Y

Yard	وال/ گزُ (ماپ جو ايڪو جيڪو 3 فٽن جي برابر هوندو آهي)
Yardage	اهو رستو جيڪو گزَن / والَن ۾ ماپيو وڃي
Yak	جابلو ڍڳو
Year	سال/ ورهيہ
Lunar year	قمري سال
Solar year	شمسي سال
Yearly	ساليانو
Yield	اپت/ پيداوار
Yellow snow	ڦڪي رنگ جي برف
Younger mountains	ننڍا/ ڇپرو جبل
Young mountains	نوان جبل
Youthful stage (River)	ٻاراڻي وَهي/ ننڍي عمر (اهڙو درياهي وهڪرو جيڪو جابلو علائقن مان شروع ٿيندو هجي/ درياهہ جو اهو شروعاتي وهڪرو جنهن کي انساني ٻاراڻي وهي سان ڀيٽيو ويندو آهي)
Yuan	چين جي سِڪي جو بنيادي ايڪو

↔

Z

Zenith	چوٽي/ اوج
Zenithal projection	اوج/ متاهين/ چوٽيءَ رخ وارو نقشن جو نظام
Zenithal equal area projection	چوٽيءَ رخ وارو هڪ ڪري ايراضيءَ وارو نقشن جو نظام
Zentropism	ابتڙ رُخ
Zeitgeist (German)	تاريخ جو مخصوص دور
Zephyr	خوشگوار هوا/ اولهه جي هوا
Zig_Zag	وَرَ وَڪڙ/ انگڙ ونگڙ
Zillion	تمام گهڻا ماڻهو/ ڪنهن به شيءِ جو تمام گهڻو تعداد
Zippy	تازو/ زنده/ تيز رفتار
Zinc (German)	جِست
Zirconium	سخت چاندي
Zodiac	راس منڊل/ راس چڪر/ ٻارهن آسماني برجن وارو دائرو
Zonal soil	علائقائي مٽي
Zones (earth)	زميني دائرو/ حلقو/ ٽڪ
Zonal time	ڪنهن خطي جو وقت
Zoogeography	حيواني جاگرافي
Zonda	ارجنٽينا جي گرم هوا
Zooplankton	آبي جيوت

جاگرافيءَ جي لغت

(انگريزي – سنڌي)

رضوان گل

سنڌي لئنگئيج اٿارٽي

حيدرآباد، سنڌ

2012ع

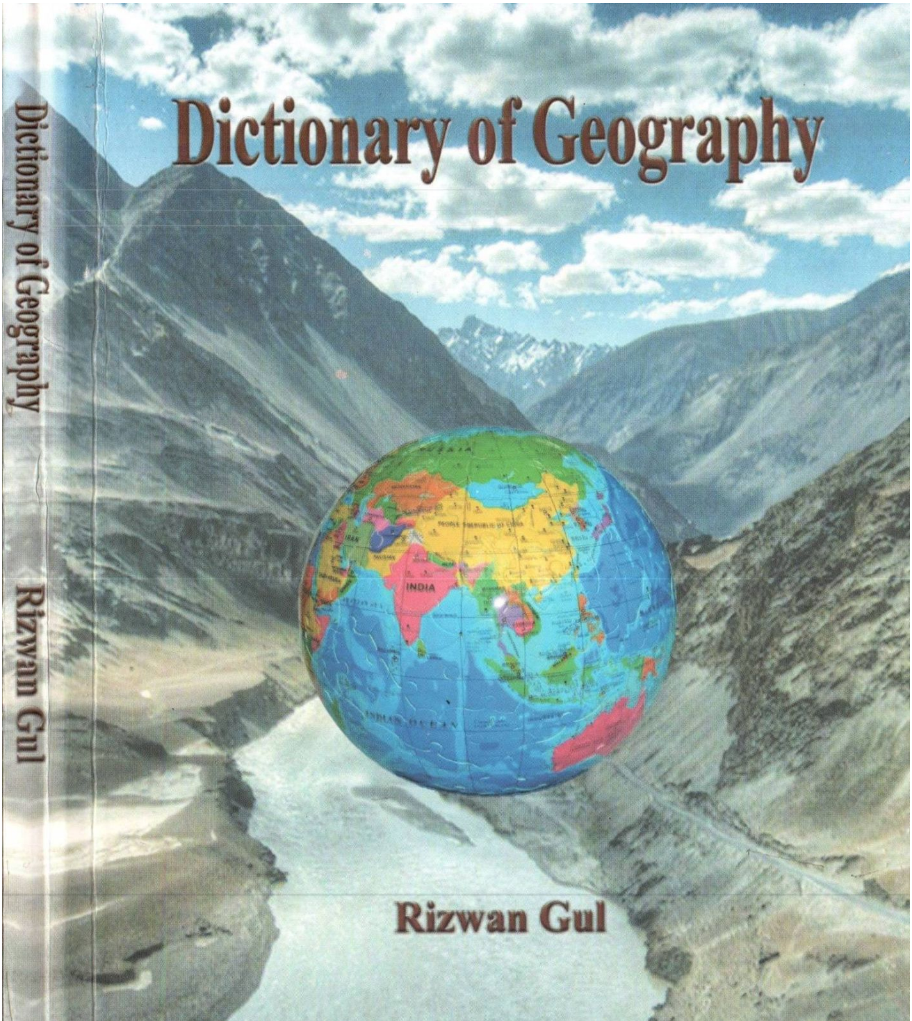
Dictionary of Geography
Rizwan Gul
Dictionary of Geography
INDIA
INDIAN OCEAN
Rizwan Gul
SINDHI LANGUAGE AUTHORITY
Sindhi Language Authority, Hyderabad Sindh

پڙهندڙ نسُل . پَ نَ

The Reading Generation

1960 جي ڏهاڪي ۾ عبدالله حسين ” اُداس نسلين“ نالي ڪتاب لکيو. 70 واري ڏهاڪي ۾ وري ماڻِڪ ”لُڙهندڙ نسُل“ نالي ڪتاب لکي پنهنجي دورَ جي عڪاسي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. امداد حُسينيءَ وري 70 واري ڏهاڪي ۾ ئي لکيو:

انڌي ماءُ ڄڻيندي آهي اونڌا سونڌا ٻارَ
ايندڙ نسل سَمورو هوندو گونگا ٻوڙا ٻارَ

هر دور جي نوجوانن کي اُداس، لُڙهندڙ، ڪَڙهندڙ، ڪُڙهندڙ، ٻَرندڙ، ڄُرندڙ، ڪِرندڙ، اوسيئڙو ڪندڙ، ياڙي، ڪانئر، ياجوڪَڙُ، ڪاوڙيل ۽ وِڙهندڙ نسلن سان منسوب ڪري سگهجي ٿو، پَر اسان اِنهن سڀني وِچان ”پڙهندڙ“ نسل جا ڳولائو آهيون. ڪتابن کي ڪاڳر تان کڻي ڪمپيوٽر جي دنيا ۾ آڻڻ، ٻين لفظن ۾ برقي ڪتاب يعني e-books ٺاهي ورهائڻ جي وسيلي پڙهندڙ نسل کي وَڌڻ، ويجهَڻ ۽ هِڪ ٻِئي کي ڳولي سَهڪاري تحريڪ جي رستي تي آڻِڻ جي آسَ رکون ٿا.

پَڙهندڙ نَسل (پَ نَ) ڪا بہ تنظيمَ ناهي. اُنَ جو ڪو بہ صدر، عُهديدار يا پايو وِجهندڙ نہ آهي. جيڪڏهن ڪو بہ شخص اهڙي دعوىٰ ڪري ٿو تہ پَڪَ ڄاڻو تہ اُهو ڪُوڙو آهي. نہ ئي وري پَ نَ جي نالي ڪي پئسا گڏ ڪيا ويندا. جيڪڏهن ڪو اهڙي ڪوشش ڪري ٿو تہ پَڪَ ڄاڻو تہ اُهو بہ ڪُوڙو آهي.

جهڙيءَ طَرَح وٽن جا پَنَ ساوا، ڳاڙها، نيرا، پيلا يا ناسي هوندا آهن اهڙيءَ طرح پڙهندڙ نَسُل وارا پَنَ بہ مختلِف آهن ۽ هوندا. اُهي ساڀِئي ئي وقت اُداس ۽ پڙهندڙ، پَرندڙ ۽ پڙهندڙ، سُست ۽ پڙهندڙ يا وِڙهندڙ ۽ پڙهندڙ بہ ٿي سگهن ٿا. بين لفظن ۾ پَنَ کا خُصوصي ۽ تالي لڳل ڪِلَب Exclusive Club نہ آهي.

ڪوشش اها هوندي تہ پَنَ جا سڀ ڪَم ڪار سَهڪاري ۽ رَضاڪار بنيادن تي ٿين، پر ممڪن آهي تہ ڪي ڪم اُجرتي بنيادن تي بہ ٿِين. اهڙي حالت ۾ پَنَ پاڻ هِڪَبِئي جي مدد ڪَرڻ جي اُصولَ هيٺ ڏي وَٺُ ڪندا ۽ غيرتجارتي non-commercial رهندا. پَنَن پاران ڪتابن کي ڊِجيٽائِيز digitize ڪرڻ جي عَملَ مان ڪو بہ مالي فائدو يا نفعو حاصل ڪرڻ جي ڪوشش نہ ڪئي ويندي.

ڪتابن کي ڊِجيٽائِيز ڪرڻ کان پوءِ بيو اهم مرحلو وِرهائڻ distribution جو ٿيندو. اِهو ڪم ڪرڻ وارن مان جيڪڏهن ڪو پيسا ڪمائي سگهي ٿو تہ ڀلي ڪمائي، رُڳو پَنَن سان اُن جو ڪو بہ لاڳاپو نہ هوندو.

پَنَن کي ڪُليل اڪرن ۾ صلاح ڏجي ٿي تہ هو وَسَ پٽاندڙ وڌِ کان وَڌِ ڪتاب خريد ڪَري ڪتابن جي ليکڪَن، ڇپائيندڙن ۽ ڇاپيندڙن کي هِمٿائِن. پر ساڳِئي وقت عِلم حاصل ڪرڻ ۽ ڄاڻ کي ڦهلائڻ جي ڪوشش دوران ڪَنهن بہ رُڪاوٽَ کي نہ مڃن.

شيخ اَيازَ علمَ، چانڻ، سمجهہَ ۽ ڏاهپَ کي گيتَ، بيتَ، سِٽَ، پُڪارَ سان تَشبيهہ ڏيندي انهن سيني کي بَمن، گولين ۽ بارودَ جي مدِ مقابل بيهاريو آهي. اياز چوي ٿو تہ:

گيتَ بہِ جڻ گوريلا آهن، جي ويريءَ تي وار ڪَرن ٿا.

... ...

جئن جئن جاڙ وڌي ٿي جڳَ ۾، هو ٻوليءَ جي آڙ ڇُپن ٿا؛
ريتيءَ تي راتاها ڪن ٿا، موتي مَنجهہِ پهاڙ ڇُپن ٿا؛

... ...

ڪالهہَ هُيا جي سُرخ گُلن جيئن، اڄڪلهہ نيلا پيلا آهن؛
گيتَ بہِ جڻ گوريلا آهن........

... ...

هي بيتُ اَٽي، هي بَم- گولو،
جيڪي بہ ڪٽين، جيڪي بہ ڪٽين!
مون لاءِ ٻنهي ۾ فَرَقُ نہ آ، هي بيتُ بہ بَمَ جو ساٿي آ،
جنهن رڻ ۾ رات ڪَيا راڙا، تنهن هَڏَ ۽ چَمَ جو ساٿي آ -

اِن حسابَ سان اڄڪلهہ جي پاڻ تي اِهو سوچي مَڙهڻ تہ "هاٽي ويڙهہ ۽ عمل جو دور آهي، اُن ڪري پڙهڻ تي وقت نہ وڃايو" ناداني جي نشاني آهي.

پَڙهڻ جو پڙهڻ عام ڪِتابي ڪيڙن وانگر رُڳو نِصابي ڪتابن تائين محدود نہ هوندو. رڳو نصابي ڪتابن ۾ پاڻ کي قيد ڪري ڇڏڻ سان سماج ۽ سماجي حالتن تان نظر ڪچي ويندي ۽ نتيجي طور سماجي ۽ حڪومتي پاليسيون policies اڄڪلهہ ۽ نادانن جي هٿن ۾ رهنديون. پَرَ نِصابي ڪتابن سان گڏوگڏ ادبي، تاريخي، سياسي، سماجي، اقتصادي، سائنسي ۽ بين

ڪتابن کي پڙهي سماجي حالتن کي بهتر بڻائڻ جي ڪوشش ڪندا.

پَڙهندڙ نَسُل جا پَنَ سيني کي **چوڻ چالاءِ ۽ ڪينئن** جهڙن سوالن کي هر بَيانَ تي لاڳو ڪرڻ جي ڪوشَ ڏين ٿا ۽ انهن تي ويچار ڪرڻ سان گڏ جوابَ ڳولڻ کي نہ رڳو پنهنجو حق، پر فرض ۽ اٽتر گهرج unavoidable necessity سمجهندي ڪتابن کي پاڻ پڙهڻ ۽ وڌ کان وڌ ماڻهن تائين پهچائڻ جي ڪوشش جديد ترين طريقن وسيلي ڪرڻ جو ويچار رکن ٿا.

توهان بہ پڙهڻ، پڙهائڻ ۽ ڦهلائڻ جي اِن سهڪاري تحريڪ ۾ شامل ٿي سگهو ٿا. بَس پنهنجي اوسي پاسي ۾ ڏِسو، هر قسم جا ڳاڙها توڙي نيرا، ساوا توڙي پيلا پن ضرور نظر اچي ويندا.

وڻ وڻ کي مون ياڪي پائي چيو تہ ”منهنجا ياءُ
پهتو منهنجي من ۾ تنهنجي پَنَ پَنَ جو پڙلاءُ“.
- اياز (ڪلهي پاتم ڪينرو)